

informatief

77

juni 2014

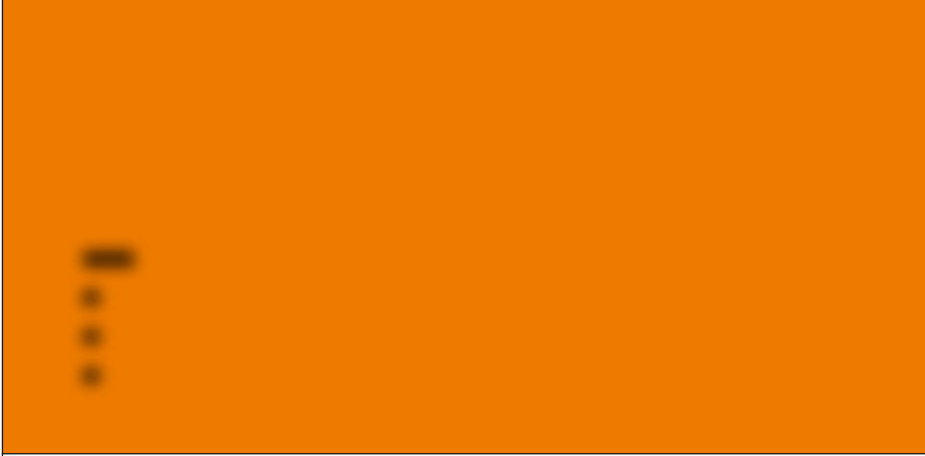
Informatief is een uitgave van de Vereniging van Hogere ambtenaren bij het Ministerie van Financiën

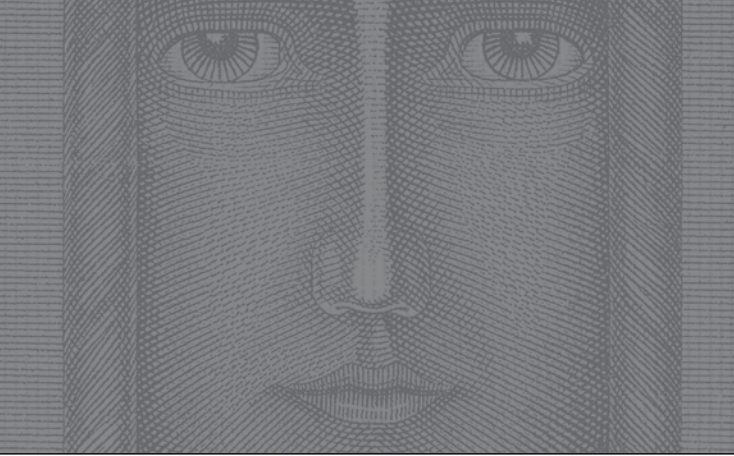

Symposium VHMF 2014 Legitimiteit in de fiscaliteit

Jaarrede

Verlag Algemene
Ledenvergadering

Vanuit het bestuur

Inhoud

- 03 Vanuit het bestuur
- 04 Verslag Algemene ledenvergadering VHMF 2014
- 11 Jaarrede
- 17 Symposium VHMF 2014 Legitimiteit in de fiscaliteit

De foto's van de jaarvergadering en het symposium zijn gemaakt door Cuno Wegman. Het bestuur van de VHMF is hem hiervoor zeer erkentelijk.

Voor u ligt de juni-uitgave van de Informatief. Zoals gewoonlijk is deze uitgave geheel gewijd aan de achter ons liggende jaarvergadering en het daarop aansluitende symposium. Omdat daar al veel gezegd is hou ik het hier kort.

Twee dingen wil ik nog wel benadrukken. Ten eerste: een belangrijke taak van de VHMF is het bijdragen aan het fiscale debat. Dit blijkt al uit het symposium, maar ook uit de vakbroederschapscommissies die de afgelopen jaren hun licht hebben laten schijnen over vele fiscale onderwerpen, zoals de Invordering en Voldoening op aangifte (VOA). Vanuit deze taak wil de VHMF twee nieuwe vakbroederschapscommissies instellen, die gaan kijken naar het rapport van de commissie Van Dijkhuizen en naar de belastingheffing bij ondernemers. Indien u belangstelling heeft voor deelname aan zo'n vakbroederschapscommissie, meldt u zich dan bij het bestuur.

Ten tweede wil ik de leden oproepen om, als ze iets over het fiscale te zeggen hebben, eens na te denken over een publicatie in Informatief. Deze oproep geldt niet alleen voor de actieve, maar juist ook voor de postactieve leden: ervaringen uit het verleden geven geen garantie voor de toekomst, maar in de waan van de dag hebben we voor die ervaring, zeker ook in het fiscale, soms te weinig aandacht.

Als laatste: het bestuur kijkt terug op een succesvolle en gezellige seniorendag op 22 mei jl. in het Zuiderzeemuseum in Enkhuisen. Het was mooi weer en we hebben goed bijgepraat over de dienst en het ministerie in heden en verleden.

Winterswijk, juni 2014

Sluitingsdatum volgende Informatief: 15 oktober 2014

Verslag Algemene ledenvergadering VHMF 2014

door Hans Swinkels

1. Opening

De voorzitter, Erik Rutten, opent de vergadering met een klap van de meer dan honderd jaar oude voorzittershamer. Hij heet de aanwezigen, in het bijzonder ook de aanwezige ereleden, van harte welkom.

2. Mededelingen en ingekomen stukken.

Er zijn, met uitzondering van de aanmeldingen en enkele afmeldingen voor deze vergadering, geen van belang zijnde ingekomen stukken. Ook zijn er van de zijde van het bestuur of uit de vergadering geen mededelingen.

Vervolgens worden de leden genoemd die in het afgelopen verenigingsjaar zijn overleden. Zij worden korte tijd staande en in stilte herdacht.

3. Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 11 april 2013

Het verslag is opgenomen in Informatief nummer 74 van juli 2013. Het verslag wordt puntsgewijs behandeld. Onder dankzegging aan de secretaris wordt het verslag zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd en vastgesteld.

4. Financieel gedeelte

- *Financieel verslag 2013 van de penningmeester*

De jaarrekening is gepubliceerd in Informatief nummer 76 van maart 2014. Tevens wordt de jaarrekening voor de aanwezigen via de PowerPointpresentatie geprojecteerd. Naar aanleiding van de opmerking van de voorzitter dat het financieel gedeelte zoals gebruikelijk het hoogtepunt is van de vergadering, geeft de penningmeester aan dat de jaarrekening in elk geval in de balans het hoogste punt laat zien dat we ooit hebben bereikt. Vervolgens geeft de penningmeester een korte toelichting waarbij hij opmerkt dat door de royale bijdrage van het ministerie voor ons symposium 2013 de kosten daarvoor lager waren dan begroot. Ten aanzien van de post "penningen" die op de balans is opgenomen wordt vanuit de vergadering een opmerking gemaakt dat de penningen voor de leden van verdienste wel op de balans staan maar, deze zouden afgewaardeerd moeten

worden omdat ze geen waarde meer hebben nu er geen leden van verdienste meer zijn. De penningmeester laat daarop weten dat ze zeker nog wel waarde hebben al was het maar de waarde van het brons. Bovendien is er wellicht een mogelijkheid om ze te laten omsmelten. Erelid Willem van der Voort geeft aan dat dan eigenlijk de penningen eerst afgewaardeerd zouden moeten worden om ze vervolgens na het omsmelten weer te activeren. Verder zijn er geen vragen of opmerkingen over de jaarrekening. De penningmeester concludeert hieruit dat de vergadering akkoord gaat met de cijfers.

- *Verslag van de kascommissie*

De verklaring van de kascommissie wordt via de PowerPointpresentatie voor de aanwezigen geprojecteerd en is ook in Informatief nummer 76 van maart 2014 opgenomen. Namens de kascommissie, bestaande uit drs. E. (Ed) Bosch en mr. J.G. (Jan) de Zeeuw, verklaart Ed Bosch dat de kascommissie bij de penningmeester de financiële stukken heeft bekeken en dat deze akkoord zijn bevonden. De kascommissie concludeert dat de penningmeester en het bestuur behoedzaam zijn omgegaan met de gelden van de vereniging. Hij vraagt de vergadering daarom het bestuur te dechargeren voor het door haar gevoerde beleid. Met een applaus voor de penningmeester en het bestuur stemt de vergadering hiermee in.

- *Vaststelling van de begroting 2014 en de jaarlijkse bijdrage voor 2015*

De penningmeester geeft aan dat de begroting naar rato ongeveer gelijk is aan die van vorig jaar. De contributie voor 2015 blijft gelijk aan de contributie over 2014. Er zijn geen vragen of opmerkingen over de begroting en de contributie, waaruit wordt geconcludeerd dat de vergadering hiermee akkoord gaat.

- *Benoeming kascommissie 2014*

Als leden voor de kascommissie 2014 worden voorgesteld drs. M.J. (Monique) van den Aardweg RA en mr. J.G. (Jan) de Zeeuw. Deze benoemingen worden met een applaus bekrachtigd.

5. Bestuursverkiezing

- Aftredend bestuurslid Frank van Wuijckhuise heeft zich herkiesbaar gesteld. Met een applaus stemt de vergadering in met zijn herverkiezing.
- Aftredend en niet herkiesbaar is Hans Swinkels. De voorzitter memoreert kort dat hij gedurende vele jaren in diverse functies actief is geweest voor de vereniging, waarvan de laatste negen jaar als secretaris. Hij heeft tevens toegezegd voorlopig nog de ledenadministratie te blijven doen waardoor er toch nog regelmatig contact met het bestuur zal blijven. De voorzitter spreekt zijn dank uit voor Hans' verdiensten voor de vereniging. Deze dank wordt met een applaus bevestigd door de vergadering.
- Voorgesteld wordt om Paul Soomers te benoemen als de nieuwe secretaris. De vergadering stemt met een applaus in met zijn benoeming tot secretaris van de VHMF.
- De voorzitter geeft vervolgens aan dat door het overlijden van onze vicevoorzitter Hans Herings een nieuwe vicevoorzitter moest worden benoemd. Jurjen Glazenburg heeft zich bereid verklaard om deze functie te gaan vervullen. Met een applaus geeft de vergadering aan, deze keuze voor de nieuwe vicevoorzitter te steunen.
- Vervolgens geeft de voorzitter aan dat door het overlijden van Hans Herings ook in het georganiseerd overleg lege plekken zijn ontstaan. Met name in het Georganiseerd Overleg Belastingdienst (GOBd) en het Georganiseerd Overleg Financiën (GOF). Het bestuur heeft zich daarop beraden. Het ligt in het voornemen om in de loop van het jaar Dennis Baegen de opengevallen plaats van Hans Herings in het GOBd te laten innemen. De voorzitter licht deze keuze nader toe. Dennis Baegen heeft op dit gebied veel ervaring en heeft ook in het verleden al in het GOBd gezeten. De voorzitter geeft aan dat Wiecher Stoetman zich bereid heeft verklaard om deze

functie tijdelijk in te vullen tot het moment dat Dennis Baegen die plek inneemt. De voorzitter spreekt hiervoor zijn waardering uit richting Wiecher. Tevens heeft Gerard van Ommen, onze tweede onderhandelaar in het GOBd, aangegeven in de loop van het jaar zijn functie te willen neerleggen. Als zijn vervanger is Gert Kers bereid om deze functie als tweede onderhandelaar op zich te nemen. Gert heeft ook een ruime ervaring op het gebied van de medezeggenschap.

Voor de opengevallen functie in het GOF heeft Rob Roodenrijs zich bereid verklaard om die functie te gaan vervullen. Rob heeft langere tijd op het ministerie gewerkt en kent er dus de weg. We zijn er van overtuigd dat hij onze leden op het ministerie uitstekend zal kunnen vertegenwoordigen in het GOF. Elk van deze voorgestelde invullingen van de opengevallen functies wordt door de vergadering met applaus gesteund.

5a. Ingelast agendapunt benoeming ereleden

De voorzitter meldt de vergadering dat in afwijking van de agenda nu niet de jaarrede volgt. Een van de ereleden heeft verzocht om het woord tot de vergadering te mogen richten. Vervolgens geeft de voorzitter het woord aan ons erelid Paul Tekstra.

Paul Tekstra geeft aan dat hij verheugd is om in overleg met het bestuur enkele leden bijzonder te mogen eren. Zij zijn namelijk door het bestuur voorgedragen als ereleden van de vereniging. Het betreft Hans Swinkels en Wiecher Stoetman.

Vervolgens richt hij het woord tot de nieuw benoemde ereleden

Als eerste roept hij Hans Swinkels naar voren.

Hij memoreert dat Hans al reeds in de jaren tachtig actief was bij een van de voorgangers van de VHMF, namelijk Koninklijke Broederschap van Ontvangers van 's Rijks Belastingen (KBO). Na het samengaan van de verenigingen in de

Paul Tekstra met de nieuw benoemde ereleden Hans Swinkels en Wiecher Stoetman

VHMF trad hij toe tot het bestuur van de nieuw gevormde VHMF. Hij geeft verder aan dat Hans ook bij de vakbond CMHF gedurende lange tijd actief is geweest in het bestuur van de sector functionarissen bij de overheid en in het hoofdbestuur van de CMHF. Alles bijeen is hij zo'n dertig jaar actief geweest voor de VHMF en een van haar voorgangers. Hij geeft daarbij aan dat in elke vereniging sprake is van luxe paarden en werkpaarden. Hans behoort naar zijn mening tot de laatste categorie. Vervolgens reikt hij hem de penning uit die behoort bij de benoeming tot erelid. Hans Swinkels bedankt de vergadering en het bestuur voor deze eervolle benoeming.

Vervolgens roept Paul Tekstra Wiecher Stoetman naar voren

Hij memoreert dat het bestuur de verdiensten van Wiecher Stoetman op waarde heeft weten te schatten. Wiecher heeft ook in het verleden deel uitgemaakt van het bestuur van de KBO en is na de fusie van de KBO met de Vereniging van Inspecteurs van 's Rijks belastingen (VI) en de Vereniging van Overheidsaccountants (VOA) tot VHMF, doorgeschoven naar het bestuur daarvan. Na een groot aantal jaren als penningmeester van de VHMF gefunctioneerd te hebben ging hij in de luwte opereren. Dat betekende echter niet dat hij niet meer actief was. Hij bleef actief in het georganiseerd overleg via de sectieraad en als plaatsvervanger in het GOBd. Ook was hij betrokken bij de besluitvorming op diverse gebieden. Nu heeft hij zich ook weer bereid verklaard om voorlopig de opengevallen functie in het GOBd te gaan vervullen. Hij was ook vaak degene die uitstapjes organiseerde voor het bestuur en de senioren. Ook bij de logistieke organisatie van symposia was hij vaak nauw betrokken. Hieruit blijkt wel dat hij ook achter de schermen toch een belangrijke rol speelde voor de vereniging. Ook Wiecher Stoetman bedankt de vergadering en het bestuur voor zijn benoeming tot erelid.

6. Jaarrede

De voorzitter begeeft zich naar het spreekgestoelte om zijn jaarrede 2014 uit te spreken.

Aangezien de jaarrede integraal wordt opgenomen in Informatief wordt in dit verslag volstaan met een samenvatting van de besproken punten.

- Als eerste memoreert de voorzitter dat het afgelopen jaar een zeer bewogen jaar is geweest.

Zo werd onze nota "Invordering van sluitstuk naar voetstuk" aan de staatssecretaris van Financiën aangeboden. De voorzitter heeft als spreker bij de Vereniging voor Belastingwetenschap gesproken over het wetsvoorstel "Soepel herzien". Over dit wetsvoorstel heeft de VHMF ook een persbericht uitgebracht met stevige kritiek op het wetsvoorstel. Dit persbericht haalde de kranten, de radio en de TV.

Tot slot werd onze vereniging geschokt door het plotseling overlijden van onze vicevoorzitter Hans Herings. De voorzitter gaat in op de verdiensten die Hans Herings heeft gehad voor onze vereniging. Zijn overlijden laat een grote leegte achter en we zullen zijn inzet en kennis nog lang missen. De voorzitter spreekt zijn dank uit voor de vele blijken van medeleven die we mochten ontvangen, waaronder ook een brief van de dienstleiding en de

SG van Financiën waarin grote waardering werd uitgesproken voor de verdiensten van Hans Herings in het georganiseerd overleg.

- Door de kritiek van onder andere de vakbond Abvakabo heeft de staatssecretaris naast andere vakbonden ook aan de CMHF een uitnodiging gestuurd om te praten over de Belastingdienst. De CMHF heeft aangegeven dat zij niet het geëigende gremium daarvoor is en verwezen naar de VHMF. De VHMF heeft vervolgens aangegeven dat wij een beroepsvereniging zijn die problemen bij voorkeur rechtstreeks bespreekt met de dienstleiding en de verantwoordelijke politieke ambtsdragers. De voorzitter citeert vervolgens de brief die wij aan de staatssecretaris hebben gestuurd. Naar aanleiding van de brief heeft er een gesprek plaatsgevonden met de staatssecretaris. Daarbij is er uitgebreid gesproken over de invordering. De voorzitter gaat vervolgens in op de belangrijkste punten. Zoals de verjaringstermijn van belastingsschulden, het direct telefonisch benaderen van de schuldenaren over een niet betaalde belastingsschuld, uitbreiding van de kring van schuldenaren tot degenen die profiteren van fraude of deze organiseren, het instellen van Rijkscuratoren en, bij een tekort aan capaciteit, het inlenen van mensen in plaats van outsourcing van de invordering. Aan het eind van het gesprek met de staatssecretaris is er ook nog gesproken over het wetsvoorstel "Soepel herzien" en de kritiek van de VHMF op dit wetsvoorstel. Met name noemt de voor-

zitter daarbij de verkorting van de aanslag- en navorderingstermijnen, het feit dat bij herziening de aanslagtermijn niet wordt verlengd en het feit dat er in het wetsvoorstel te weinig oog is voor de collectieve rechtsbescherming, aangezien degene die zijn aangifte juist invult nu het gelag betaalt voor degene die dit niet doet. Ook wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten belastingplichtigen, zoals de "loonslaafl" en de ondernemer, waarvan de positie wezenlijk verschilt. Zijdelings komt daarbij ook nog het voorstel van de VHMf over voldoening op aangifte (VOA) aan de orde, dat juist kan worden beschouwd als "Super Soepel herzien". In de memorie van toelichting wordt dit VOA-voorstel wel genoemd maar wordt het met een doodoener afgedaan. Vanuit de Kamer zijn er echter kritische vragen gesteld en wil men dat er wordt ingegaan op onze kritiekpunten. De VHMf heeft inmiddels ook gesprekken gevoerd met een zestal regerings- en oppositiepartijen.

- Een volgend punt is het wetsvoorstel "Normalisering Ambtelijke Rechtspositie" dat inmiddels door een ruime meerderheid van de Tweede Kamer is aangenomen. Het wetsvoorstel ligt nu bij de Eerste Kamer. De VHMf hoopt dat daar nog een kans ligt en dat het wetsvoorstel niet ongewijzigd wordt aangenomen. De Raad van State heeft kritiek geuit op dit wetsvoorstel. En ook in de Eerste Kamer zijn er enkele principiële vragen geteld over het wetsvoorstel.

- Hierna gaat de voorzitter in op de inrichting van de vaktechniek en het uitblijven van duidelijkheid hierover. Hierbij wijst de voorzitter er wel op dat de dienstleiding heeft gekozen voor "mensen in plaats van stenen". We mogen de waarde van dit uitgangspunt niet vergeten. In tegenstelling tot een aantal andere Rijksdiensten hebben wij geen afscheid hoeven nemen van collega's. In dit kader geeft de voorzitter aan dat er wel de nodige problemen zijn met betrekking tot de huisvesting. Door de concentratie van werkzaamheden en de sluiting van gebouwen wordt er wel in hoge mate een beroep op de inschikkelijkheid van de mensen gedaan. Het is gewenst dat mensen die werken in een proces dat geconcentreerd is, zeker de eerste jaren, bij elkaar zitten om van elkaar te leren, maar dat moet er niet toe leiden dat anderen wegens plaatsgebrek thuis moeten werken, of op een andere locatie. De facilitaire dienst gaat immers uit van 0,67 werkplek per werknemer, ook als een deel van de collega's 100% aanwezig is. Bovendien neemt de dienst geen enkele verantwoordelijkheid voor thuiswerken en doet men dat voor eigen rekening en risico.

- Vervolgens gaat de voorzitter kort in op de Base Erosion en Profit Shifting (wat staat voor de grondslaguitholling en winstverschuiving) waarbij internationale concerns gebruik maken van de verschillen in de rechtssystemen van landen. De vergoeding over bijzondere aandelen van een Australische dochter wordt overgemaakt naar Nederland, waar deze onder de deelnemingsvrijstelling valt; Australië ziet een rentevergoeding het land verlaten en laat deze "rente" in aftrek toe. De OESO is actief om dit onder de aandacht te brengen om op termijn hiervoor een oplossing te bereiken waarbij baten die elders zijn afgetrokken niet onder de deelnemingsvrijstelling vallen.

Een volgend item dat de voorzitter bespreekt is de maatschappelijke positie en fiscale behandeling van de kleine zelfstandige. Hierbij gaat hij vooral in op het afgeven van VAR-verklaringen en de marginale toetsing die hierop plaatsvindt. Anderzijds blijkt dat de maatschappij paal en perk wil gaan stellen aan zogenaamde schijnzelfstandigheid: mensen worden min of meer gedwongen om hun dienstbetrekking op te geven en als schijnzelfstandige terug te keren. Hierdoor wordt het werkgeversrisico afgewenteld op de voormalige werknemer. De voorzitter roept de wetgever op om hier iets aan te doen. De VHMf heeft zich reeds eerder sterk gemaakt voor voldoende toezicht op kleine ondernemingen, eventueel via gecertificeerde fiscale intermediairs of zelfs via "boekhouden bij de Belastingdienst". Het bestuur van de VHMf wil daarom een studiec commissie instellen die zich gaat buigen over de behandeling van kleine ondernemingen. Daarnaast zou het goed zijn om een commissie te vormen die zich gaat buigen over de voorstellen van de Commissie Van Dijkhuizen, zeker nu zowel de minister als de staatssecretaris hebben aangegeven dat ze de mogelijkheden van een nieuw belastingstelsel willen bezien.

- De voorzitter sluit af met een drietal zaken. Als eerste geeft hij aan dat het bestuur verheugd is dat enkele jonge fiscalisten een EP hebben georganiseerd die druk

bezoekt is en de VHMf een veertigtal nieuwe, jonge leden heeft opgeleverd.

Ten tweede geeft hij aan dat inkeren zonder boete stuitend is gezien het feit dat dit vaak geschiedt omdat men de hete adem in de nek voelt van de opheffing van het bankgeheim en de internationale gegevensuitwisseling. Daarbij moet bovendien bedacht worden dat het gespaarde geld zwart geld is geweest waarvan door het verloop van de jaren de heffing van de inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting en boetes niet meer mogelijk is.

Als derde punt pleit hij met verwijzing naar een artikel van professor Arie Rijkers voor een herstel van de inkomstenbelasting waarbij er sprake is van een duidelijk en rechtvaardig inkomensbegrip, zodat er geen verschillen zijn tussen werkenden en niet-werkenden, ondernemers of renteniers. De inkomstenbelasting mag geen instrument zijn om de vermogenspositie van de banken te herstellen of een politiek instrument om iets te regelen of verkiezingsbeloften uit te ruilen.

De jaarrede wordt afgesloten met een citaat uit de Faust van Goethe:

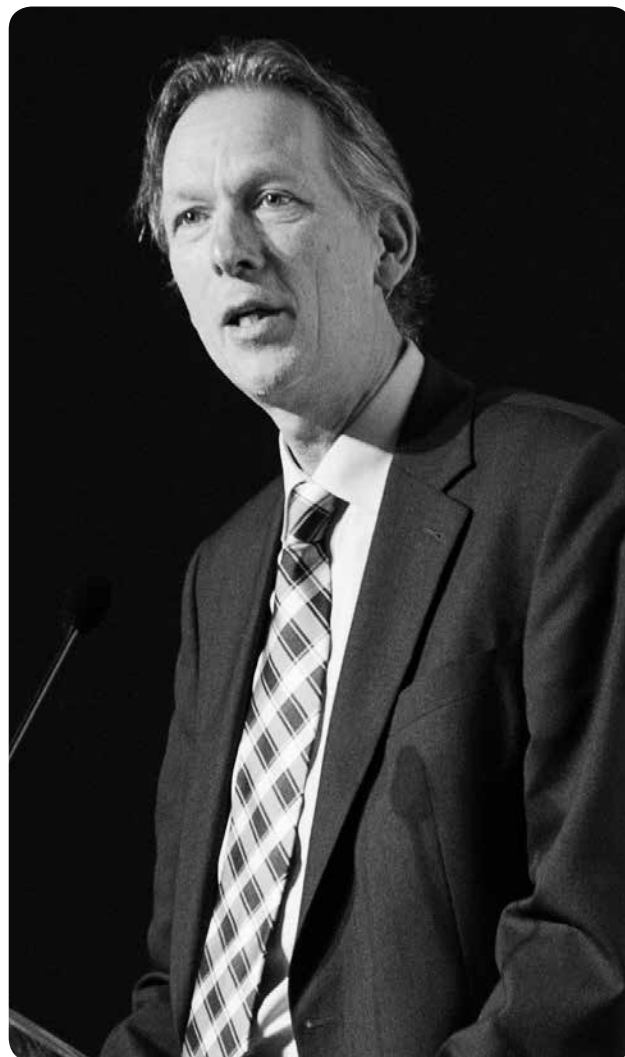
*“Und steh beschämt, wenn du bekennen musst:
Ein guter Mensch, in seinem dunklen Drange,
ist sich des rechten Weges wohl bewusst.”*

7. Actualiteiten

De actualiteiten worden besproken door Jan Hut, onze de onderhandelaar van de CMHF.

Jan Hut begint met de CAO, waarbij hij opmerkt dat al weer zeven jaar is geleden dat we een COA kregen. Dit was een vierjarig akkoord, zodat we al weer drie jaar op de nullijn staan: vier redelijk vette jaren gevolgd door drie magere jaren. Hij geeft aan dat vanuit de achterban er geluiden komen dat het tijd wordt dat er wat gebeurt op dit gebied. Ondanks het feit dat er best wel wat begrip is voor de problemen, kun je je toch wel de vraag stellen waarom het steeds de ambtenaren moeten zijn die het gelag betalen. Het lijkt er op dat ook het kabinet van mening is dat er wel weer eens wat moet gebeuren. Voor 2014 nog wel een nullijn maar in 2015 wil men alle ruimte gebruiken die er is vanuit het referentiemodel; het zou zelfs mogelijk zijn om ook in 2014 iets te doen met de ruimte van 2015 door deze iets naar voren te trekken als een soort lening. Op basis hiervan heeft men informeel met de werkgever gesproken met het idee dat we weer aan de slag kunnen. Voor het referentiemodel gaat men uit van de cijfers van het CPB. Dat zou uitkomen op ongeveer 2% ruimte. De werkgever geeft echter vervolgens aan dat de premies van het pensioenfonds ook drukken waardoor van de 2% weer ten minste 1% zou moeten worden afgetrokken. Dit betekende dat de werkgever in het informele gesprek aangaf dat hij in 2014 niets wilde doen. De vakbonden hebben nu een brief geschreven waarin aangegeven wordt dat men nu over een CAO wil spreken. Daarnaast zijn er, gezien het feit dat er al zeven jaar niet meer over een CAO is gesproken, een aantal oude zaken blijven liggen die ook geregeld moeten worden. Bovendien komen er ook een aantal nieuwe zaken op ons af, waaronder mogelijk de “normalisering” van de ambte-

lijke rechtspositie, waarvan we nog niet zeker weten hoe dat er uit gaat zien. Maar als dit ongewijzigd door de Eerste Kamer komt betekent dit dat er een tweezijdige aanstelling komt en een groot aantal zaken in het ARAR zal moeten worden aangepast. Dat betekent dat zo’n zeventig regelingen omgezet moeten worden naar een nieuwe CAO. Normalisering houdt niet per sé in dat de arbeidsvoorwaarden verslechteren, waarbij Jan Hut aangeeft, dat hij de werkgever in deze niet zo vertrouwt. Hij wil daarom graag deze zaken geregeld hebben voordat het zover is. Ook al is er op dit moment blijkbaar geen loonruimte, dan kunnen deze zaken nog wel geregeld worden. Binnen de sector Rijk wordt momenteel bekeken hoe een en ander vorm zou moeten krijgen. Bijvoorbeeld een soort technische CAO waarin de oude zaken en de eventuele normalisering al vast worden geregeld, met als het even kan een stukje loonsverbetering. Tevens haalt hij aan dat we nog een oude cao-wens hebben: dat we iets willen met het loongebouw. Als dat nu niet wordt ingebracht lopen we het risico dat de werkgever bij een volgende CAO zegt dat we dat eerder hadden moeten inbrengen. Ten aanzien van de normalisering blijkt dat de Eerste Kamer wel kritische vragen stelt, zoals “welke problemen dit wetsvoorstel eigenlijk oplost”. Jan Hut is van mening dat, nu er diverse uitzonderingen zijn gemaakt in het wetsvoorstel, de zaak er alleen maar ingewikkelder wordt. Hij

Jan Hut

somt daarbij enkele van die uitzonderingen op, waaruit blijkt hoe rommelig het geheel wordt. Over het wetsontwerp is niet gesproken met de vakbonden. Dit is des te vreemder omdat over het wetsontwerp werk en zekerheid, over het ontslagrecht in de private sector, uitgebreid is gesproken met de vakbonden in het sociaal akkoord. Blijkbaar vindt men dit niet nodig nu het gaat over overheidsdienaren. Minister Plasterk heeft al aangegeven dat hij het voor het contraseign niet nodig vindt overleg te plegen met de vakbonden. De centrales hebben inmiddels afgesproken dat zij, als het wetsontwerp ongewijzigd door de Eerste Kamer komt, een kortgeding zullen aanspannen waarin zij overleg en instemmingsrecht zullen eisen. Verwacht wordt dat ze daarbij een goede kans hebben om in het gelijk te worden gesteld.

Tenslotte gaat Jan Hut nog kort in op de pensioenen. In Witteveen I is de richtleeftijd van 65 jaar naar 67 jaar gegaan. Dit heeft geleid tot een daling van de pensioenpremies zowel voor de werkgever als de werknemer, wat geleid heeft tot een wat hoger nettoloon. Een deel van de verlaging voor de werkgever is gebruikt om het deel van de VPL-premie voor de werknemer over te hevelen naar de werkgever. Een grotere taak ligt er nu door Witteveen II dat zegt dat het opbouwpercentage omlaag gaat naar 1,875 % en dat er een plafond komt van € 100.000,- voor hetgeen fiscaal vrij mag worden opgebouwd. Waarschijnlijk zal hiervoor ook nog veel overleg nodig zijn omdat de bonden van mening zijn dat bij een dergelijke ingreep de regeling wel op peil moet blijven. Vanuit de zaal wordt de vraag gesteld of het ABP bij deze veranderingen een verplicht pensioenfonds voor ambtenaren blijft. Dit wordt bevestigd. Een tweede vraag is in hoeverre het pensioen belast wordt als iemand bijvoorbeeld naar Spanje verhuist. Deze vraag wordt beantwoord door ons bestuurslid Jo Engelen. In de meeste belastingverdragen die Nederland gesloten heeft, is het recht op het belasten van het pensioeninkomen toebedeeld aan de situsstaat (het woonland van gepensioneerde). Evenwel, voor de (semi)overheidspensioenen heeft Nederland het heffingsrecht. Als de woonstaat niet heft, c.q. niet geïnformeerd wordt over het ontvangen pensioen, betaalt men, tenzij het dus een overheidspensioen betreft, feitelijk geen belasting over het ontvangen pensioen (dus bruto is netto). Als je een overheidspensioen krijgt, betaal je altijd in Nederland belasting over je pensioen.

Jo Engelen vindt dat met velen een rare en onwenselijke situatie. Het betreft hier immers Nederlands belastinggeld, waarvoor men uitstel gekregen heeft! Dat geld zou altijd in de Nederlandse staatskas moeten terugvloeien, dus in Nederland belast moeten worden.

En nog onwenselijker is het verschil in behandeling tussen overheids- en niet overheidspensioenen. Waarom betaalt de ene gepensioneerde wel mee, en de ander minder of helemaal niet!

Hij pleit ervoor, dat het Ministerie van Financiën hier onmiddellijk werk van maakt. Jan Hut gaat daarna nog kort in op het zogenaamde financiële toetsingskader waaraan de pensioenfondsen moeten voldoen. Recentelijk is hierover iets verschenen waarbij men de pensioenfondsen wil verplichten tot het aanhouden van grotere buffers. Dat zou betekenen dat er hogere premies nodig zijn, of minder indexa-

tie. Erik Rutten vult hierop aan dat er inmiddels een wetsvoorstel ligt dat nog naar de Raad van State moet. De grote pensioenfondsen zijn momenteel aan het lobbyen om af te komen van het strakke conservatieve nominale stelsel en wat meer ruimte te krijgen om in de richting te gaan van een reëel stelsel, zodat men nog iets kan doen met indexatie. Het kabinet wil echter nog verder gaan door een brede maatschappelijk discussie te starten over ons pensioenstelsel waarbij het voor grote groepen wel eens veel slechter zou kunnen worden. Een gedachte is bijvoorbeeld het huidige pensioenstelsel te stoppen en te vervangen door bijvoorbeeld een hogere AOW-uitkering voor iedereen. Hierop vult Jan Hut dat de Commissie Van Dijkhuizen spreekt over een aanzienlijk lager plafond van Witteveen II. Hierin wordt gesproken over een plafond van € 65.000,- Dit zou voor een deel van onze achterban wel grote gevolgen hebben.

8. Bespreking jaarrede en actualiteiten

Ellin Creemers stelt de vraag in hoeverre ten aanzien van het onderwerp over de Inkomstenheffing voor kleine ondernemers en ZZP'ers ook wordt gedacht aan de gevolgen voor de omzetbelasting. De voorzitter antwoordt hierop de voorgestelde commissie zo breed moet zijn zodat ook dit onderwerp meegenomen wordt. Hij nodigt haar uit om in elk geval hierover iets in een mailtje te zetten en dit aan het bestuur te sturen. Zij zegt dit toe.

Karst Kinderman stelt de vraag of er naast de rechtspositie en salariering van ambtenaren in Nederland er ook nog een Europese dimensie is. Rob Roodenrijs antwoordt hierop dat dit iets is dat ook in Europees verband wordt besproken. Wij zijn als VHM ook lid van de UFE, een Europese organisatie van overheidspersoneel en functionarissen bij Financiën. In deze organisatie worden deze zaken ook besproken. Hij geeft aan dat dit soort zaken ook in andere lidstaten speelt en dat in sommige lidstaten de situatie nog veel slechter is. Hetgeen in de UFE wordt besproken nemen wij ook weer mee naar onze overleggremia. De UFE bespreekt dit ook weer met de Europese commissarissen die daarop ook invloed kunnen uitoefenen. Jan Hut vult dit vervolgens nog aan met het probleem dat in Nederland momenteel de werkgever en de wetgever voor ambtenaren dezelfde is. In een gesprek met de SG van Zwol van Binnenlandse heeft Jan Hut aangegeven dat als er een normalisatie komt dat wij dan ook met een normale werkgever willen spreken. Hij bleek daar wel gevoelig voor. Wij willen er dus vanaf dat zaken met de minister moeten worden besproken die daarvoor door het kabinet moet worden gemandateerd. Jan verwijst naar het Zweedse model waar deze onderhandelingen zijn ondergebracht bij een agentschap dat daarvoor jaarlijks wordt gebudgetteerd.

Thijs Hellegers gaat in op het onderdeel van de jaarrede over de inrichting van de Belastingdienst. Hij meende te horen dat de voorzitter daar een lans brak voor de regio. Erik onderbreekt hem en zegt dat hij geen lans breekt voor de regio maar dat hij zegt wat hij hoort van MKB-collega's dat ze het moeilijk vinden dat zij "van het land zijn" en niet meer verantwoordelijk zijn voor een bepaalde groep klanten. Thijs geeft aan dat in de eerdere reorganisatie er regio's kwamen met een grote mate van autonomie waardoor

Mutaties Ledenbestand

er dertien verschillende Belastingdiensten ontstonden met elk hun eigen inrichting en prioriteiten. Hij geeft aan dat hij er voorstander van is dat we er voor zorgen dat we landelijk de zaken weer eenduidig aanpakken en dat landelijk de prioriteiten worden gesteld. Hij vindt dat er wel oog mag zijn voor verschillen in regio's maar dat we daarvoor niet bij voorbaat voor mogen zwichten, omdat dat volgens hem een verkeerde richting zou zijn. Erik Rutten geeft aan dat hij het daarmee eens is. Landelijke prioriteit en landelijk eenheid van beleid is ook naar zijn mening een groot goed. Dat moet naar zijn mening los staan van het feit op welke groep van klanten je dat loslaat. Zijn uitspraak was alleen bedoeld voor degenen die zich ontheemd voelen, omdat ze niet meer verantwoordelijk zijn voor een groep klanten, waarbij het niet gaat over de wijze waarop die behandeld moeten worden.

Peter Jarigsmas geeft aan dat hij zich er uitstekend in kan vinden dat we proberen om een lijn te trekken met betrekking tot de uitlegging van de wetgeving. Daarbij moeten we wel oppassen dat we niet steeds erg lang moeten wachten voordat we te horen krijgen wat we naar buiten mogen brengen. Voorheen had je op de eenheid een leiding die beslissingen kon nemen. De huidige plaatsvervangend directeurs zijn in zijn ogen simpele zetbaasjes die niets durven en mogen beslissen omdat alles centraal wordt geregeld en precies hetzelfde voor het hele land moet gelden. Dit is naar zijn mening bijzonder onhandig. Erik Rutten vult aan dat hij ook liever manager is over een groep met een eigen verantwoordelijkheid binnen afgebakende grenzen. Hij doet

een appèl op de plaatsvervangend directeurs om moed te tonen en daar waar het nodig is zelf beslissingen te nemen en daarvoor ook te gaan staan. Jo Engelen vult hierop aan dat enerzijds eenheid van beleid een hoog goed is. Anderzijds is hij van mening dat het "freies Ermessen" van de inspecteur ook een groot goed is. Hij verwijst daarbij naar het stuk van Mark van Elk in de Informatief van maart 2014. Als alles op landelijk niveau wordt dichtgeregeld krijg je de vreemde situatie dat je bijvoorbeeld ergens op controle moet maar dat slechts een klein punt mag worden gecontroleerd, en dat je niet mag kijken naar een grote correctie die je ziet maar waarvan de eenheid van beleid er toe leidt dat je dat ook niet meer mag corrigeren. Naar zijn mening zijn we dan op een verkeerd spoor. Hij pleit daarom voor eenheid van beleid maar ook voldoende ruimte voor de professional.

Paul van Vugt geeft aan dat hij het natuurlijk eens is met het feit dat er eenheid van beleid is. Hij geeft vervolgens aan dat we twee jaar geleden zijn begonnen met een reorganisatie maar dat het hem verbaast dat we in die tijd niet eens in staat zijn geweest om een fatsoenlijk uniform briefpapier neer te zetten. Hij vraagt zich daarom af waar nu mee bezig zijn.

9. Rondvraag en sluiting

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt. De voorzitter geeft nog kort aan dat iedereen om 13.00 uur weer terugverwacht wordt in de zaal voor het symposium. Vervolgens sluit hij als voorzitter de vergadering.

Nieuwe leden

27-02-2014	S. Changhouani	GO/Amsterdam
27-02-2014	N.C.P. Peeters	GO/Eindhoven
01-03-2014	mr. L. Esselink	Belastingdienst GO/Arnhem
01-04-2014	drs. G.G.A. Brewster	GO/Den Haag
01-04-2014	mr. Z.C. Hidding	PDB/Arnhem
01-04-2014	J.T.F. Meijer Msc	MKB/Amsterdam
09-04-2014	mr. D.F.L. Lemeer	MKB/Heerlen
11-04-2014	A. Castelijns	MGO/Eindhoven
01-05-2014	mr. T.F.M. Frissen-Gorski	Belastingdienst/Heerlen
01-05-2014	ing J. de Hoog MIM BBA	B/IMB/Utrecht
01-05-2014	mr. M. Stapelkamp	GO/Den Haag
29-05-2014	F. Sabour	GO/Eindhoven
01-07-2014	G.H. van Wilgen	MKB/Zwolle

Naar postactief

01-01-2014	Th. Noorloos RA	Postactief/
01-04-2014	T. Uittenbogaard	FIOD/Utrecht
01-04-2014	mr. J. van Walbeek	B/CICT/Apeldoorn
01-06-2014	M.G. Jongen	Limburg/Maastricht
01-06-2014	drs. P.J. van Wijk	Rivierenland/Gorinchem
01-07-2014	mr. C.J.M. Carlier	BZK/RVOB/Zuid
01-07-2014	A.B.M. Smits RA	Oost-Brabant/'s-Hertogenbosch

Overleden

21-09-2013	mr. G.H.D. Pozzi	Randmeren/Lelystad
23-12-2013	mr. S.W.M. Puiman	Zuidwest/Goes
06-05-2014	mr. H.J. Koerts	Postactief

Jaarrede

Uitgesproken op 10 april 2014 door de
voorzitter, drs. H.A.A.M. (Erik) Rutten

Dames en heren,

Het afgelopen verenigingsjaar was een zeer bewogen jaar.

De VHMf heeft een uitnodiging van de staatssecretaris om samen met een aantal vakbonden over de toestanden in de Belastingdienst te overleggen, in eerste instantie afgeslagen. De VHMf-notitie 'Invordering van sluitstuk naar voetstuk' is aangeboden aan diezelfde staatssecretaris. Uw voorzitter werd gevraagd als spreker voor de themamiddag 'Soepel herzien' van de Vereniging voor Belastingwetenschap.

Het persbericht van de VHMf met stevige kritiek op het wetsvoorstel 'Soepel herzien' haalde alle kranten en de VHMf was veelvuldig te horen in interviews op de radio en zelfs te zien het nieuws van RTL-TV.

De Belastingdienst is permanent aan het reorganiseren, aan het sluiten en aan het concentreren. De rechtspositie van ambtenaren wordt wellicht genormaliseerd en staatssecretaris Frans Weekers legde na weinig verheffend en soms zelfs beschamend politiek gehakketak in de Kamer over het "Eén-rekening-project" zijn functie neer. Hij is inmiddels opgevolgd door Eric Wiebes.

En tot slot, onze vereniging werd geschokt door het overlijden van onze vice-voorzitter Hans Herings.

Dames en heren, het overlijden van Hans Herings is voor zeer veel leden een persoonlijk gemis en in het bijzonder voor de leden van het bestuur. We waren geschokt en we zijn nog steeds diep bedroefd. Naast een gevoel van leegte treft mij hoezeer Hans voor de personele aangelegenheden van de Belastingdienst mijn ogen en oren was en daarmee uiteraard de ogen en oren van het bestuur. We missen hem enorm.

Een mooi compliment aan Hans en daarmee impliciet aan iedereen die nauw met hem samenwerkte, wil ik u niet onthouden.

In een brief aan de vereniging schrijven onze DG, Peter Veld, en onze SG, Manon Leijten, dat ze Hans hebben leren kennen als een geëngageerd en ter zake kundig persoon en dat we zijn inzet nog lang zullen terugzien in de kwaliteit van de door hen genomen besluiten.

Zeer veel blijken van medeleven hebben het hoofdbestuur bereikt.

Het bestuur van de VHMf dankt u allen hiervoor hartelijk.

Afgelopen zomer en ook recent nog heeft de rechtstreekse kritiek door de vakbond ABVA-KABO in de media, op het inhoudelijk functioneren van de Belastingdienst, nogal gezorgd voor beroering in de Tweede Kamer en in de pers. Als gevolg van een toezegging in de Kamer heeft de staatssecretaris naast de andere vakcentrales ook de CMHF uitgenodigd om te spreken over de Belastingdienst.

De CMHF heeft daarop aangegeven dat zij daarvoor het niet geëigende gremium is en hem verwezen naar de VHMf.

De VHMf heeft vervolgens aangegeven dat zij niet in de rij van vakcentrales thuis hoort, maar zelfstandig met de staatssecretaris wenst te spreken. Daarop is er van onze vereniging op 8 augustus 2013 een brief uitgegaan over de positie van de VHMf naar staatssecretaris Weekers. Ik citeer:

"In dit licht lijkt het goed om nog eens te benadrukken dat de VHMf geen vakbond is maar een beroepsvereniging.

De VHMf bestaat feitelijk al sinds 1873. Na de fusie van de Koninklijke Broederschap van Ontvangers van 's Rijks Belastingen (1873), Vereniging van Inspecteurs van 's Rijksbelastingen (1885) en de Vereniging van Overheidsaccountants (1915), is in 1993 de huidige organisatie tot stand gekomen. Lid zijn ruwweg de academici binnen de Belastingdienst en het kerndepartement. Naast, in oude termen, inspecteurs, ontvangers en accountants, heeft de VHMf ook zeer veel leden in het management en in strategische en technische beleidsfuncties.

De vereniging heeft tot doel de gemeenschappelijke, persoonlijke, ambtelijke en rechtspositionele belangen van de leden te behartigen; alsmede de belangen van het ambt dat de leden vertegenwoordigen; het leggen, onderhouden en bevorderen van een goede collegiale verstandhouding tussen de leden alsmede het leveren van een bijdrage aan de wetenschappelijke disciplines van de leden in de ruimste zin. Enkel voor arbeidsvoorwaardelijke en rechtspositionele aspecten, mits niet juridisch van aard, laten de leden zich vertegenwoordigen door de vakcentrale CMHF.

De VHMf bespreekt zorgen en opmerkingen over de Belastingdienst in de regel en bij voorkeur met de dienstleiding en de verantwoordelijke politieke ambtsdragers.

De 'VHMf vakbroederschapscommissie Invordering' heeft een notitie geschreven met de titel: 'Invordering van sluitstuk naar voetstuk'. Daarin zijn een vijftiental voorstellen opgenomen ter verbetering van de invordering van belastingsschulden en terug te betalen toeslagen. Deze notitie is tot stand gekomen door uitgebreide consultatie van invorderingsdeskundigen uit de VHMf en uit diverse andere geleidingen in de Belastingdienst." Einde citaat.

In het gesprek dat hierop volgde zijn de belangrijkste punten uit de Invorderingsnotitie met hem besproken. Deze zijn onder andere:

1. Verjaring van belastingsschulden moet naar twintig jaar. Dat sluit aan bij de algemene verjaringstermijn van het Burgerlijk Wetboek. Dit is geënt op het uitgangspunt van onze notitie, dat de rechtsbescherming van de goedwillende en betalende burgers en bedrijven vereist, dat verschuldigde belasting altijd betaald dient te worden, ongeacht wanneer de schuld is ontstaan. Het is erop gericht dat de Belastingdienst, in tegenstelling tot het huidige systeem, na een betekening per post van een dwangbevel, geen enkele handeling of invorderings- of administratieve actie meer hoeft te verrichten. Oninbaar lijden kan volledig uit de Leidraad en het werkproces geschrapt worden. Per bedrijf of per burger is er alleen nog een lijst van in twintig jaar niet betaalde belastingbedragen of terug te betalen toeslagen. Deze lijst moet duidelijk voor de belastingsschuldige raadpleegbaar zijn.
Een schuld blijft gedurende twintig jaar verschuldigd en invorderbaar, totdat er betaald is, of totdat een betalings- of kwijtscheldingsafpraak gemaakt is met de Belastingdienst.
Het is aan het management van de Belastingdienst en het professionele inzicht van de medewerkers om de invordering van het totale bestand te prioriteren (op actualiteit of ouderdom, omvang van de schuld, per wijk, per branche, per middel, de keten, telefonisch benaderen, ANPR etc.) en daarmee de invorderingsinzet te bepalen.
2. Één totaalbeeld per debiteur moet voor medewerkers, en ook één-op-één voor de debiteur zelf, zichtbaar zijn. Denk aan een persoonlijk domein.
3. Niet alleen particulieren maar ook doelgroepen als starters, ZZP-ers of MKB+ moeten bij een eerste belastingsschuld direct telefonisch benaderd worden.
4. Introductie van een soort 'pluk ze'-wetgeving, zodat de kring van schuldenaren uitgebreid wordt. Doel is dat ook derden die profiteren of organisator zijn van fraude via een invorderingsprocedure kunnen worden aangepakt.
5. Het instellen van Rijkscuratoren. De beloning van de curator mag bij de afwikkeling van faillissementen geen factor zijn. Bovendien is er zoveel faillissementsfraude dat de afwikkeling van een faillissement bij voorkeur in overheidshanden zou moeten liggen.
6. Daar waar tijdelijk lacunes ontstaan in de capaciteit

moet overgegaan worden tot 'inlening'. Naar de mening van de VHMf is het zogenaamde outsourcen van werkzaamheden of het verkopen van schulden hier niet de oplossing. Door het inlenen van gekwalificeerd personeel kan hierin beter voorzien worden. Na het afleggen van de eed krijgt het tijdelijke personeel een status, met alle bevoegdheden en verplichtingen die daaraan verbonden zijn -denk aan integriteitsregels. Zo blijft deze kernactiviteit van de Belastingdienst een duidelijke overheidstaak.

Aan het eind van het gesprek heeft het bestuur aan de Staatssecretaris nogmaals de voornaamste bezwaren tegen het Wetsvoorstel vereenvoudiging formeel verkeer Belastingdienst, ook wel genoemd het "Wetsvoorstel Soepel Herzien", uitgelegd en aangegeven dat de VHMf de politiek en de publiciteit zal zoeken als de verkorting van de termijnen onverkort in het voorstel zou blijven. Echter ook na een daaropvolgend gesprek van de VHMf met de betrokken ambtenaren is er aan het voorstel niets gewijzigd.

Het uiteindelijke Wetsvoorstel vereenvoudiging formeel verkeer Belastingdienst van september 2013 dient tweërllei doel: een gedegen grondslag voor elektronisch berichtenverkeer en het invoeren van een nieuw heffingssysteem aanslagbelastingen. Opmerkelijk is dan dat de Vennootschapsbelasting van het voorstel wordt uitgesloten.

Het kabinet wil het doorgeven van wijzigingen vereenvoudigen, wil af van grote aantallen nihilaanslagen (Voorlopige aanslag=Definitieve aanslag), rechtszekerheid voor de goedwillende verbeteren en wil bij fraude langer navorderen en bezwaar alleen voor een echt geschil; voor vergissingen komt er een herzieningsverzoek.

Dit gezegd hebbende kent het voorstel een aantal positieve punten, met name doorbreking van het nieuwe feit door "wist of behoorde te weten", het verlengen van navorderingstermijn bij kwade trouw en de versoepeling van het elektronisch berichtenverkeer naar belastingplichtigen.

Echter, de VHMf heeft grote moeite met een aantal punten uit het wetsvoorstel 'Soepel Herzien'; de meest in het oog springende bedenkingen zijn de volgende:

1. Het verkorten van de aanslag- en de navorderingstermijnen. Het is in het voordeel van de verkeerde groep, namelijk van hen die de randen opzoeken. De brave burger merkt namelijk niets van de verkorting.
Professor Arie Rijkers noemt in een interview van december 2014 in het Register het verkorten van deze termijnen 'Berlusconiaans' en 'criminele wetgeving', omdat het verkorten specifieke groepen faciliteiten oplevert en het de potentiële fraudeur gemakkelijker maakt.
2. Een herziening zou volgens de VHMf een nieuwe aangifte moeten zijn. Dat is niet echter niet het geval. Het gevolg is dan dat een verzoek om uitstel de aanslagtermijn verlengt maar een herziening niet, en dat een verzoek om uitstel de navorderingstermijn verlengt, maar een herziening niet. Ook dit is zwaar in het voordeel van hen die de randen opzoeken.
3. Er is te weinig aandacht voor collectieve rechtsbescherming. Bescherming van degene die de aangifte juist in-

vult dient bovenaan te staan. Deze betaalt uiteindelijk altijd het gelag. Het gevolg zou moeten zijn dat degene die te weinig betaald heeft, altijd alsnog moet betalen.

4. Het is een gemiste kans dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen verschillende belastingplichtigen. Een loonslaaf met enkel wat hypotheekrenteaftrek heeft een duidelijk andere fiscale positie dan een ondernemer. Korte termijnen passen hooguit in de eerste situatie. Ondernemers hebben veel fiscale keuzemomenten, bijvoorbeeld zakelijk versus privé. De Inkomstenbelasting kent veel open normen. Een en ander bevordert de pleitbaarheid van exotische standpunten. Ondernemers voeren hun eigen boekhouding en hun aangifte is erg verdicht. Bij hen is de heffing meer dan bij particulieren gebaseerd op vertrouwen. Hier komt nog bij dat het toezicht op de ongeveer 1,5 miljoen ondernemers met het huidige personeelsbestand slechts van beperkte omvang kan zijn. Voor de nodige balans passen hierbij eerder langere dan kortere aanslag- en navorderingstermijnen, met daarin opgesloten een lange periode onzekerheid dat onjuiste aangifte erg duur kan worden.
5. Het wetsvoorstel regelt veel zaken tegelijk. Sympathiek overkomende voorstellen als soepel herzien, makkelijke elektronische berichten, minder nihilaanslagen, eerder een definitieve aanslag en een langere termijn bij kwade trouw, worden in één voorstel ingediend met vermindering van aanslag- en navorderingstermijnen. Dit verkleint de kans op een fundamenteel debat over de gevolgen van de vermindering van de termijnen. Het voorstel ademt een sfeer van uitruilen: alsof tegenover een hele lange termijn bij kwade trouw een zeer korte bij net niet kwade trouw logisch zou zijn.

In de Memorie van Toelichting wordt een verbinding gelegd naar een alternatief heffingssysteem zoals het voorstel Voldoening op Aangifte van de VHMF. Dat lijkt een eer, maar dat is het niet.

Via een gemankeerde vergelijking naar de huidige aanslagbelastingen volgt dan botweg de conclusie dat geen enkele van de doelstellingen van het kabinet in ons alternatief wordt bereikt. Dit wordt niet onderbouwd. De vergelijking van de staatssecretaris is onjuist en doet geen recht aan ons voorstel. Het is een toelichting op een wetsvoorstel onwaardig.

Het VOA-voorstel van de VHMF is juist te benoemen als een fundamentele vereenvoudiging, als 'Super Soepel herzien' en als passend in de moderne maatschappelijke voorwaarden. Alle kabinetsdoelstellingen kunnen door het VHMF-voorstel met vlag en wimpel worden gehaald. Bovendien levert het VOA-voorstel zeer grote besparingen, die vervolgens in het toezicht zouden kunnen worden besteed.

Saillant is dat de redactie van het Vakstudienieuws in een aantekening bij de Memorie van Toelichting bij Soepel herzien stelt dat het kabinet het bevattingsvermogen van de burgers en bedrijven schromelijk onderschat en dat de redactie, met deze letterlijke woorden, het VHMF-voorstel van harte ondersteunt.

In het Verslag van 18 oktober 2013 naar aanleiding van het wetsvoorstel hebben bijna alle partijen zeer kritische vragen gesteld. Twee partijen hebben zelfs de staatssecretaris gesommeerd om op alle kritiekpunten van de VHMF schriftelijk te antwoorden.

Inmiddels heeft het bestuur gesproken met een zestal regerings- en oppositiepartijen. Allen waren het roerend met ons eens dat vermindering van aanslag- en navorderingstermijnen geen goed idee is. Ook gaven een aantal Kamerleden aan dat zij graag een hoorzitting in de Tweede Kamer zouden willen over dit wetsvoorstel, met daarbij eventueel een uitstap naar ons idee van voldoening op aangifte.

Het lijkt inmiddels erg raadzaam om het wetsvoorstel aan te passen.

Het wetsvoorstel Normalisering Ambtelijke Rechtspositie heeft een hoop stof doen opwaaien. Maar uiteindelijk is het met ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen. Er was nauwelijks sprake van een principiële discussie; het toppunt was de formeel onjuiste maar materieel wellicht enig juiste opmerking van het CDA-kamerlid Keijzer, dat het voorstel een kleinere overheid beoogt.

Het wetsvoorstel ligt nu bij de Eerste Kamer. Misschien ligt daar nog een kans.

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren treedt, zo is het plan, op 1 januari 2017 in werking. Voor veel ambtenaren heeft het grote gevolgen. Zij zullen een arbeidsovereenkomst met hun werkgever moeten sluiten, die in de plaats komt van het huidige eenzijdige aanstellingsbesluit. Daarnaast verdwijnen allerlei bezwaar- en beroepsprocedures die nu nog in het bestuursrecht zijn geregeld.

Uitgangspunt van de nieuwe wet is dat de arbeidsverhoudingen bij de overheid gelijk zijn aan die in het bedrijfsleven, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn voor het tegendeel.

De Raad van State reageerde eerder op de 'normalisering' als volgt:

"Dit begrip gaat eraan voorbij dat werkgever en werknemer bij de overheid dienstbaar en daarmee ondergeschikt zijn aan het algemeen belang, zoals dat door regering en Staten-Generaal wordt vastgesteld, en dat al het overheidsop treden democratisch gelegitimeerd moet zijn. Alleen de overheid mag geweld gebruiken, vrijheden van burgers beperken en hen verplichten belasting te betalen. Zij kan haar taak niet verzaken, zoals een bedrijf wel zijn bedrijfsactiviteiten kan staken. De overheid heeft ook geen klanten, cliënten of consumenten, maar staat in een democratisch rechtsstatelijke verhouding tot burgers. De overheid kan niet kiezen voor een ander volk of voor andere kerntaken. Dit komt tot uiting in het adagium 'publiek recht is publieke plicht'. Van zijn kant kan de burger zich niet onttrekken aan de overheid die over hem is gesteld. Dat gegeven stelt bijzondere eisen aan de ambtelijke rechtspositie en aan het ambtelijk functioneren in de zin van democratisch en rechtsstatelijk bewustzijn en integriteit. Dat is de meest principiële reden geweest waarom in het verleden de ambtenaar een bijzondere rechtspositie heeft gekregen. De Afdeling merkt op dat de initiatiefnemers niet dragend motiveren, dat deze overwegingen thans geen opgeld meer doen. Een verwijzing naar "de huidige tijdgeest", waarvan

de toelichting gewag maakt, volstaat in dit opzicht niet". Einde citaat.

De Raad van State stelt vast dat het wetsvoorstel vooral bedoeld lijkt te zijn om een eind te maken aan de bijzondere ontslagprocedures voor ambtenaren, omdat die duur en tijdrovend zouden zijn. De Raad van State zet daar vraagtekens bij en constateert dat de ambtelijke ontslagprocedures eenvoudiger en sneller kunnen, maar dat afschaffen van die procedure niet direct nodig is.

Inmiddels gloort er een sprankje hoop: in de Eerste Kamer zijn bij de eerste behandeling wel principiële vragen gesteld bij de motivering van het wetsvoorstel. Net als eerder de Raad van State stellen de leden dat de indieners niet duidelijk de urgentie en de klemmendheid van het wetsvoorstel hebben aangegeven. Ook is de vraag gesteld waarom "de Belastinginspecteur" niet is uitgezonderd van de 'normalisering'. De VHMf heeft in een mail al in bovenstaande zin gereageerd naar Minister Plasterk. De Vakcentrales hebben al hun bedenkingen geschreven aan de Eerste Kamer en volgen het proces op de voet.

De Belastingdienst. Veel leden zijn bezorgd over het uitblijven van duidelijkheid. De inrichting van de vaktechniek heeft veel te lang geduurd, net als een beslissing over de behandeling van bezwaren van MKB-klienten. Deze hoort overigens echt bij MKB thuis. Als je het fiscale gedrag wil beïnvloeden dan hoort daarbij in ieder geval naast vooroverleg, aanslagregeling en controle, het behandelen van bezwaarschriften tegen correcties. Deze behandeling hoort gewoon niet thuis in een ander segment. Inmiddels is het pleit beslecht, bezwaren tegen correcties blijven bij MKB; wel moet een en ander nog afgestemd worden naar PDB. Dat je op MKB 'van het land bent' en niet meer van een regio of van een regionale branche, voelt ook voor veel medewerkers niet goed.

De dienstleiding kiest voor "mensen in plaats van stenen". In de waan de dag willen we nog wel eens de waarde van dit uitgangspunt vergeten.

De dienstleiding kiest voor "mensen in plaats van stenen". In de waan de dag willen we nog wel eens de waarde van dit uitgangspunt vergeten: in tegenstelling tot de situatie bij andere Rijksdiensten hebben we bij de Belastingdienst geen afscheid hoeven te nemen van collega's. Sterker nog: er worden - of moet ik inmiddels werden zeggen - weer mensen aangenomen. Ook via de zogenaamde flexpool zorgt onze baas ervoor dat we geen collega's verliezen. De inbreng van het GOBD, zeker ook door de inbreng van de

CMHF via Hans Herings, was van grote waarde bij de bepaling van de criteria voor de volgorde van plaatsing. Daar waar grote aantallen collega's in een flexpool zitten moet er gewoon werk naar toegebracht worden. Het personeel verwacht doortastend handelen.

Om terug te keren naar de waan van de dag: daarin lijken de stenen vaak toch weer het uitgangspunt te zijn. Nu hebben we op sommige plekken te weinig stenen en wordt er een hoge mate van inschikkelijkheid van de collega's gevraagd. Ook het proces van de "inhuizing" van nieuwe collega's in bestaande gebouwen, vaak gecombineerd met de concentratie van afdelingen die tegelijkertijd in diezelfde gebouwen plaatsvindt, loopt bepaald niet vlekkeloos. Arnhem krijgt als eerste te maken met zowel sluiting als concentratie. In Arnhem komen veel collega's uit Nijmegen binnen terwijl op hetzelfde kantoor ook een deel van het IB-proces geconcentreerd wordt. Als een proces geconcentreerd wordt, is het goed dat de mensen die dat werk doen zoveel mogelijk van elkaar leren. Dat vereist dat zij de eerste paar jaar allen op dezelfde locatie werken en dus niet thuis of op een locatie dicht bij hun woonplaats. Deze collega's zijn dus 100% van hun werktijd op kantoor. De Facilitaire Dienst blijft echter uitgaan van 0,67 werkplek per werknemer, zodat voor anderen veel minder dan die 0,67 werkplek beschikbaar is. Voor deze collega's is in principe slechts op twee dagen per week plaats in Arnhem. Omdat er dus eigenlijk te weinig werkplekken in Arnhem zijn wordt medewerkers MKB en Groot O gevraagd om op een andere plek te werken, bijvoorbeeld in Doetinchem (dertig kilometer verderop), of thuis. Voor thuiswerken neemt de dienstleiding echter geen enkele verantwoordelijkheid. Thuiswerken is voor eigen rekening en risico. De VHMf is van mening dat bij de verdeling van werkplekken niet de facilitaire dienst, maar de plaatsvervangend directeuren de doorslag zouden moeten geven. De baas zou bovendien bij thuiswerken in ieder geval een passende ARBO-verantwoordelijkheid moeten nemen. Daarnaast zou meer kunnen worden gefaciliteerd, bijvoorbeeld door uit te gaan van "woonplaats is standplaats".

De werkwijze van de Belastingdienst is zeker sinds begin jaren negentig gestoeld op samenwerking in teams. Op het moment dat collega's elkaar niet meer op kantoor treffen raakt dat onmiddellijk de samenwerking in de teams en dus de eenheid van beleid en uitvoering. Dit kan maar zeer beperkt worden opgelost door elektronische werkvormen zoals ConnectPeople of Sametime en leidt tot een druk om nog meer vast te laten leggen in allerlei systemen, in plaats van te vertrouwen op het professionele inzicht van de medewerker.

By the way, die systemen moeten dan wel top of the bill zijn.

Onze pas ingestroomde jonge collega's leren veel beter van de ervaren mensen en van elkaar als ze fysiek dagelijks bij elkaar kunnen zitten. De VHMf ziet in de gedwongen fysieke verspreiding van collega's die in teams moeten samenwerken grote risico's, die direct de dagelijkse uitvoering raken, juist op de gebieden waar de BV Nederland het meest van afhankelijk is.

Dames en heren, de term BEPS betreft niet het zitvlak van een hockeydame of hockeyheer van een Gooische club.

Deze weinig flatteuze afkorting staat voor Base Erosion and Profit Shifting, staat voor grondslaguitholling en winstverschuiving. De mogelijkheid voor internationale concerns om, door gebruik te maken van de verschillen tussen rechtssystemen van landen, hun totale belastingdruk terug te brengen. Zo blijkt het volgens een recent arrest van de Hoge Raad mogelijk dat de aldaar aftrekbare vergoeding over bijzondere aandelen die door een Australische dochter wordt overgemaakt aan haar Nederlandse moeder, in Nederland onder de deelnemingsvrijstelling binnenkomt. Australië ziet een rentevergoeding het land verlaten, maar Nederland ziet dividend binnenkomen.

De OESO is zeer actief in het onder de aandacht brengen van BEPS, zodat op termijn op internationale schaal een

De term BEPS betreft niet het zitvlak van een hockeydame of hockeyheer van een Gooische club

oplossing kan worden bereikt. Die oplossing kan liggen in wettelijke maatregelen, zoals het niet onder de deelnemingsvrijstelling laten vallen van baten die elders zijn afgetrokken. Ook het veroorzaken van publieke druk door bedrijven te verplichten per land aan te geven hoeveel belasting ze betalen (per country reporting) kan een oplossing zijn. Daarbij is voornamelijk de betaalde Vpb interessant, omdat daarmee makkelijk te "schuiven" valt.

Het nadeel van wettelijke oplossingen op internationale schaal is dat het zeer lang duurt voordat deze maatregelen gaan werken. Nederland zou daarin echter het voortouw kunnen nemen, bijvoorbeeld door het genoemde arrest van 7 februari 2014 te repareren.

Een nadeel van het veroorzaken van publieke druk is dat dit willekeurig in de hand werkt: het is makkelijk om je koffie in het vervolg bij de concurrent van Starbucks te kopen als je het niet eens bent met de belastingpolitiek van dit bedrijf, maar aan Google ontkom je niet. Ook lijkt het een risico van per country reporting, dat grote landen daar meer aan verdienen dan kleine. De druk op de betaling van het juiste belastingbedrag zou volgens de VHMF dan ook niet bij het publiek, maar bij de overheid moeten liggen. Daarvoor kunnen op korte termijn best stappen worden gezet.

De VHMF maakt zich zorgen over de maatschappelijke positie en de fiscale behandeling van de kleine zelfstandige. Van belang is in deze onder andere het afgeven van een VAR-verklaring. Dit is een nagenoeg geheel digitaal proces. Het aanvraag- en afgifteproces is gericht op het snel afgeven van de VAR, zodat de Belastingdienst beantwoordt aan de – politiek ingegeven – wens om de opdrachtnemer en

daardoor ook de opdrachtgever snel zekerheid te geven over de aard van hun arbeidsrelatie. De aard van dit proces en het feit dat het voor een deel gaat om het toetsen van verwachtingen, brengt mee dat de controle op de gegeven antwoorden marginaal is. Daar komt nog bij dat de aanvrager de uitkomst kan sturen. Ten eerste door trial-and-error: is de uitkomst ongewenst, dan stuurt de aanvrager een nieuwe aanvraag in met een aangepast antwoord zodat uiteindelijk de gewenste VAR wordt verstrekt. Ten tweede spelen opdrachtgevers een rol door opdrachtnemers 'te helpen' aan de juiste VAR door alvast de antwoorden voor de beoogde VAR te verstrekken. De opdrachtnemers werken hieraan mee omdat zij anders de opdracht niet krijgen. Vaak is er pas duidelijkheid over de werkelijke arbeidsrelatie als de opdracht is uitgevoerd en er een compleet beeld bestaat van de fiscale positie van de opdrachtnemer. Die toets vindt ofwel plaats in de LH-sfeer, bijvoorbeeld bij controle, of in de IH, bij de behandeling van de aangifte Inkomstenbelasting. Dat kan aanleiding zijn om een VAR te herzien. Tegen een herziening van de VAR staat ook bezwaar en beroep open. Het procederen in VAR-zaken is, vanwege het feitelijke karakter, tijdrovend. Daarbij blijkt de rechter de belastingplichtige vaak gunstig gezind.

In de Volkskrant van 9 april j.l. lezen we het volgende, ik citeer:

"Uit beantwoording van Kamervragen blijkt dat de Belastingdienst paal en perk gaat stellen aan schijnzelfstandigheid. Zzp'ers in zorg en onderwijs krijgen vanaf dit jaar geen belastingvoordelen meer, omdat ze feitelijk een verkapt dienstverband hebben. Ook de ict, transport en bouw staan strengere controles te wachten.

Het kabinet wil de doorgeschooten flexibilisering van de arbeidsmarkt aanpakken, mede omdat het jaarlijks honderden miljoenen euro's misloopt aan belasting. Tienduizenden zzp'ers raken hun vergunning kwijt om als zelfstandige te mogen werken. Daarvoor in de plaats moeten ze een contract zien af te sluiten met hun opdrachtgever, die als werkgever sociale premies en belasting moet afdragen."

Deze zin lees ik nog een keer voor, dames en heren...

"Daarvoor in de plaats moeten ze een contract zien af te sluiten met hun opdrachtgever, die als werkgever sociale premies en belasting moet afdragen."

"Vooral in de zorg kan slechts een klein aantal nog als zelfstandige zonder personeel ondernemer aan de slag blijven. Afgesproken is nu dat zzp'ers in de zorg niet meer via bemiddelingsbureaus mogen werken. Veel bureaus fungeren feitelijk als werkgever doordat ze niet alleen vraag en aanbod van zorg bij elkaar brengen, maar zzp'ers inroosteren en de betalingen regelen. Om dit uit te bannen, is inmiddels 20 procent van de zzp'ers in de zorg een zelfstandigenvergunning geweigerd. Zonder die VAR-verklaring kunnen zzp'ers niet als ondernemer aan de slag. De contracten liggen echter niet voor het oprapen, terwijl veel zelfstandigen het al moeilijk hebben door de crisis, zeggen zzp-organisaties.

De Belastingdienst controleert vooral achteraf of de benodigde zelfstandigenverklaring terecht is afgegeven. Er is te weinig menskracht voor controle vooraf, terwijl het aantal zzp'ers deze eeuw bijna is verdubbeld, van 470 duizend in

2000 tot ruim 800 duizend nu.” Einde citaat.

Het zal snel duidelijk zijn dat het voor de Belastingdienst een haast onmogelijke opgave is om er voor te zorgen dat deze regeling alleen gebruikt wordt voor de gevallen waarvoor hij bedoeld is. Want is het de bedoeling dat alfa-hulpen bijna letterlijk gedwongen worden om hun dienstbetrekking (met sociale verzekeringen en pensioenregeling) op te geven, om terug te keren als schijnzelfstandige? Ze worden wel de nieuwe armen genoemd. Een werkgever met redelijke mogelijkheden om van het aantal werknemers te reduceren als het slecht gaat, daar hoort een redelijk beschermde werknemer bij. Echter de verplichtingen die werkgevers hebben zoals twee jaar doorbetalen bij ziekte zijn vaak een niet te dragen last. Sommige werkgevers zoeken daardoor een niet-koninklijke uitweg. Handhaving is onuitvoerbaar voor de Belastingdienst vanwege het massale onbedoelde gebruik, met onvoldoende middelen en een onmogelijke coördinatie-opdracht (LH, IH en VAR). De Belastingwetgeving werkt hier dus maatschappelijk ontwrichtend.

De ondernemersrisico's worden afgewenteld op ex-werknemers. Knelt het arbeidscontract dan zo? Inmiddels is de ontslagbescherming danig verminderd, en is de ontslagversoepeling een feit. Geen legitimatie dus meer om werkgevers op dit punt een sluiproute te geven!

Er is een groot verschil in belastingdruk tussen ondernemers en werknemers. Een werknemer betaalt grosso modo vanaf een inkomen van € 6.000 circa 37% IH en er zijn vrijwel geen aftrekposten meer. Een ondernemer daarentegen betaalt die 37% pas bij een winst van ongeveer drie keer zo veel. Let wel op de winst zijn veel meer aftrekposten mogelijk. Steken die alfa-hulpen dat in hun zak? Dat dacht u toch niet: netto houden ze ongeveer hetzelfde als vroeger en hun "belastingsubsidies voor ondernemers" verdwijnen naar de opdrachtgevers.

Daarom vinden veel collega's het aanpakken van onjuistheden op dit gebied via de Inkomstenbelasting ook zo pijnlijk. Zij twifelen aan de rechtvaardigheid.

Wetgever doe er wat aan!

Het bovenstaande haakt zeer sterk aan bij de fiscale en de vakbondskant van de VHMf. De VHMf heeft zich reeds eerder sterk gemaakt voor voldoende toezicht op kleine ondernemingen, eventueel via gecertificeerde fiscale intermediairs of zelfs via boekhouden bij de Belastingdienst. Daarom stelt het bestuur voor een studiegroep in te stellen, die zich gaat buigen over de behandeling van kleine ondernemingen.

Hiernaast zou het goed zijn om een VHMf-commissie te vormen die zich gaat buigen over de voorstellen van de Commissie Van Dijkhuizen, nu zowel minister van Financiën Dijsselbloem, als staatssecretaris Wiebes in de pers hebben aangegeven dat ze de mogelijkheden van een nieuw belastingstelsel willen gaan bezien.

Uiteraard zal het bestuur van de VHMf de staatssecretaris op korte termijn nogmaals aangeven, dat er naast een nieuw belastingstelsel, ook een nieuw heffingssysteem voor Inkomstenbelasting en Vennootschapsbelasting klaar staat, in de vorm van onze notitie over Voldoening op aangifte.

Tot slot three things (één meer dan Den Uyl en Obama):

Ten eerste: het bestuur is zeer verheugd u te kunnen mededelen dat een viertal jonge fiscalisten van het doorgroei-team Eindhoven en van APA/ATR Rotterdam een EP hebben georganiseerd bij Oudaen in Utrecht over 'internationale gegevensuitwisseling'. Die EP was zeer druk bezocht en heeft geleid tot een veertigtal nieuwe, jonge VHMf-leden.

Ten tweede: inkeren zonder boete, nadat bekend is dat het bankgeheim wordt opgeheven, stuit mij enorm tegen de borst. Met de hete adem van de internationale gegevensuitwisseling in de nek is er namelijk geen sprake meer van vrijwilligheid.

Nog meer stuitend is de situatie dat het gespaarde zwart geld is geweest, waarover, door het verstrijken van de jaren, heffing van inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting en boetes niet meer mogelijk is.

Dit is een onevenredige bevoordeling van de inkeerder.

In deze context roept koketteren met het succes van de inkeerregeling veel vraagtekens op.

Ten derde: met de eerdergenoemde Professor Arie Rijkers zou ik willen pleiten voor een herstel van de Inkomstenbelasting. Zorg voor een duidelijk en rechtvaardig inkomensbegrip en zorg dat alle inkomens vervolgens gelijk belast worden. Geen verschillen tussen werkenden en niet-werkenden, of ondernemers of renteniers. Herstel het inmiddels duizend jaar oude draagkrachtbeginsel op een heldere wijze.

Zorg dat zzp-ers niet de facto werknemers zijn maar dan, met tegenover geringe sociale zekerheid, wel grote mogelijkheden voor aftrekposten.

Als je woongenot wil belasten dan moet je dat belasten ongeacht of de hypotheek al dan niet is afgelost.

De inkomstenbelasting is geen instrument om de vermogenspositie van banken te herstellen. En al helemaal niet als je bedenkt waarom deze vermogenspositie zo slecht is. De hypotheekrenteaftrek bestaat al sinds 1910; deze aftrek is niet debet aan de krediet- en bankencrisis maar nota bene het ongebreidelde tot veel te hoge bedragen verstrekken van hypotheeken door de banken zelf.

Het gaat niet aan dat degene die in staat is zijn hypotheek af te lossen via de inkomstenbelasting een voordeel krijgt terwijl degene die dit niet kan gewoon het forfait moet bij tellen.

De overheid moet dringend aan zijn imago werken, ook in het fiscale. Zeker een zo persoonlijke belasting als de inkomstenbelasting mag niet oneigenlijk gebruikt worden, door de politiek die 'effetjes' iets wil regelen of verkiezingsbeloften wil uitruilen. Heel misschien komt het door een bezinning op het belastingstelsel straks toch nog goed.

Johan Wolfgang von Goethe waarschuwde in zijn Faust:

*Und steh beschämt, wenn du bekennen musst:
Ein guter Mensch, in seinem dunklen Drange,
Ist sich des rechten Weges wohl bewusst!*

Ik heb gezegd.

Verslag Symposium VHMF, 10 april 2014

Van tollenaar naar allround professional, droom of werkelijkheid Legitimiteit in de fiscaliteit

door Wilma van Hoeflaken

“Fiscaliteit is een maatschappelijk onderwerp. Het gaat niet alleen om techniek, maar ook om gedrag”, aldus Peter Veld, directeur-generaal Belastingdienst tijdens het VHMF-symposium Legitimiteit in de fiscaliteit. Beide aspecten kwamen tijdens dit symposium uitgebreid aan de orde.

Erik Rutten

Bij de opening van het symposium complimenteert VHMF-voorzitter Erik Rutten de symposiumcommissie met de afbeelding die zij gekozen hebben voor de uitnodiging en voor de voorpagina van Informatief nummer 76, het schilderij 'Twee belastingontvangers' van Marinus Reymerswaele uit 1540. De belastingontvangers op het doek ogen nogal onsympathiek. Rutte sluit daar op aan met een anekdote. "Bij het kantoor in Eindhoven kwam een man binnen die vroeg of hij de heer Baba kon spreken. De baliemedewerker zei dat er geen heer Baba werkte op dit kantoor. Doe dan maar een van die andere veertig rovers, zei de bezoeker." Voor dit symposium werkte de VHMF samen met Albert van Steenbergen, medewerker van de Belastingdienst, die het proefschrift 'Legitimiteit van de fiscale rechtshandhaving' schreef, over de spagaat tussen beleid en praktijk, waarin menig vakman/vakvrouw zich dagelijks bevindt.

Ambtenaar als robot

De eerste spreker is Peter Veld, directeur-generaal Belastingdienst. Hij noemt het symposiumthema "fascinerend, maar heel erg moeilijk". Veld complimenteert de VHMF met de organisatie van het symposium en met het themanummer van Informatief, waarin het symposium centraal staat. Het bestuur van VHMF heeft tegen Veld gezegd dat er veel jonge mensen betrokken waren bij de organisatie en bij het themanummer. Lachend: "Ze denken dat ik dat graag wil horen. Maar dat er jonge fiscalisten bij betrokken zijn is goed. Hulde."

De directeur-generaal gaat in op de spagaat tussen de fiscale en de sociaalwetenschappelijke benadering van de belastingplichtigen. "Het zal nog wel een 'stief kwartiertje' duren voordat we dit onderwerp binnen de Belastingdienst hebben afgerond."

Veld bedankt Van Steenbergen, "die geholpen heeft dit onderwerp voor ons te ordenen."

Peter Veld

“Belastingbetalers moeten de behandeling krijgen die zij verdienen. Dat klinkt als een open deur. Maar er komt veel bij kijken. We zijn grote stappen aan het zetten. Met ontsluiting van databestanden moet er een beter klantbeeld ontstaan. Dit stelt hoge eisen aan de organisatie. Hoe organiseer je je werk? Welke handelingen moet je verrichten? En principiëler: gelijke gevallen moet je gelijk behandelen.” Zelf zegt hij liever: “Verschillende gevallen moet je verschillend behandelen. Het vereist lef en professionaliteit om te kunnen zien wat het verschil is. Ik houd niet van ambtenaren als robot. Het gaat om vakmanschap en professionele ruimte.”

Over de rand

Veld vertelt over een discussie bij Universiteit Nyenrode, waar hij aan deelnam. Het gezelschap bestond hoofdzakelijk uit fiscalisten. Een hoogleraar die tevens werkzaam is als belastingadviseur vertelde dat hij, wanneer hij een advies geeft dat eigenlijk over de rand is, er ook bij vertelt dat het over de rand is. Veld: “Wat mij opviel was dat de zaal hier geen vragen over stelde. Totdat er een niet-fiscalist was – dat was ik – die vroeg: Hoort dat eigenlijk wel? Een constructie adviseren die eigenlijk niet kan?” Hij noemt het stuitend dat niemand die vraag stelde. “Legitimiteit in de fiscaliteit is niet voorbehouden aan fiscalisten alleen. Fiscaliteit is iets maatschappelijks. Het gaat niet alleen over techniek, maar ook om gedrag. Hoe gaan we daarmee om als Belastingdienst? Welke keuzes maken we? Wat zijn onze normen en waarden?”

Hij komt terug op de fiscaal adviseur die constructies adviseert die over de rand zijn. “Dat zit me dwars. Ik vraag me af of we als Belastingdienst moeten zeggen welke advi-

seurs boven of beneden gemiddeld presteren, net zoals dat nu bij scholen en bij ziekenhuizen gebeurt. Deze discussie moeten we niet uit de weg gaan.”

Veld gaat ook in op de fraudes bij Toeslagen, een onderdeel van de Belastingdienst. Dat dat mogelijk was, zegt iets over de legitimiteit in de uitvoering, maar ook over de politieke legitimiteit. “Een dubbel schrik-effect. Decomplexie is hard nodig.” Hij is blij dat de nieuwe staatssecretaris van Financiën, Eric Wiebes, direct na zijn aantreden heeft aangekondigd werk te maken van de complexiteitsreductie, in het bijzonder in de wet- en regelgeving. Het objectiveren van prestaties en zorgen voor robuuste processen horen daar ook bij. “Want nu is er een stapeleffect van wetgeving. Professor Leo Stevens heeft ons vergeleken met een pakezel.” Stevens, in de zaal aanwezig, interrumpeert direct: “Nee, ik heb jullie vergeleken met de voerman! Maar als de voerman zich pakezel voelt, is er iets mis.”

Uitstroom

Veld gaat ook in op een van de bedreigingen in de komende jaren. De gemiddelde leeftijd van ambtenaren bij de Belastingdienst ligt hoog en er wordt veel uitstroom verwacht. Dat betekent dat men kennis moet borgen. Maar tegelijkertijd biedt de uitstroom kansen, voor nieuw personeel en voor de doorstroming van de huidige medewerkers. “Dat gaat veel dynamiek geven.”

Aan het slot van zijn inleiding benadrukt Veld nogmaals het belang van vakmanschap en professionele ruimte. “Met professionele ruimte denk ik aan kennis delen, aan het wetenschappelijk debat. En ook aan ontrobotiseren, maar wel inhoudelijk en in een dialoog. Professionele ruimte betekent veel cohesie. Maar ambtenaren die functioneren als robot doen de samenleving tekort.”

Paul Gunnewijk, voorzitter van de VHM-symposiumcommissie, die samen met Fleur van Haasteren, teamleider in Amsterdam, de rol van dagvoorzitter vervult, bedankt Veld voor zijn woorden. “Terecht dat u dat zegt, ontrobotisering. Daar gaat het om.”

Fraus legis

Paul Sniijders, voorheen coördinator vennootschapsbelasting financiële instellingen in Amsterdam en nu inspecteur vennootschapsbelasting in Rotterdam, houdt zich vooral bezig met de bestrijding van constructies en het voeren van procedures. In zijn inleiding gaat hij in op de professional in een spagaat tussen praktijk en beleid. Sniijders begint met een citaat uit Algemeen belastingrecht van Den Boer, Koopman en Wattel: “Aan fraus legis komt men pas toe indien de gewone interpretatie- en rechtsvindingsmethoden niet de mogelijkheid bieden een resultaat te bereiken dat in overeenstemming is met de wezenlijke betekenis van de feiten en met doel en strekking van de toe te passen rechtsregel. Indien met extensieve interpretatie, analogie, relatieve of absolute schijnhandeling of fiscaalrechtelijke kwalificatie van de feiten reeds doel en strekking van de wet in de gegeven situatie tot gelding gebracht kunnen worden, is voor toepassing van fraus legis geen plaats.”

Sniijders schetst globaal het rechtsvindingsmodel. Hij start bij de schijnhandeling (“wezen boven schijn”), gaat naar de zelfstandige fiscaalrechtelijke kwalificatie (“de strekking

Paul Snijders

van de wet”), naar de wetstoepassing (“de strekking van de wet, de redelijke wetstoepassing, dit is 98 procent van het werk”) en komt uit bij fraus legis, wetsontduiking.

Strekking van de wet

Vanuit zijn praktijkervaring pleit Snijders voor een principle based belastingstelsel. “Belangrijk kenmerk daarvan is substance over form. Dat kan gewoon niet verkeerd gaan.” Hij ondersteunt zijn pleidooi met citaten van fiscalist en oud-minister van Financiën H.J. Hofstra. “Het gaat in het belastingrecht om een waardering van de (economische) werkelijkheid naar haar betekenis die zij voor de belastingheffing heeft: om een fiscaal relevante realiteit, die niet altijd door haar civielrechtelijke kleed wordt gedekt. (...) De belastingwetgeving is sterk gericht op de materiële (economische of maatschappelijke) betekenis van de verschijnselen en een zelfstandige fiscaalrechtelijke waardering van de feiten is daar nodig waar de belastingwetgeving het volgen van civielrechtelijke structuren en constructies niet meer draagt.”

En: “De woorden van de wet zijn het hulpmiddel om de bedoelingen van de wetgever vast te leggen, doch geven die bedoelingen herhaaldelijk onvolkomen weer. De ergste sabotage van de wet bestaat in het strikte vasthouden aan haar letter tegen haar kenbare bedoelingen in.”

Snijders: “Dit is heel mooi. Ik krijg van adviseurs te horen: dit is allemaal gewenst recht, het heeft niets te maken met de werkelijke regels. Dan zeg ik nee, want de Hoge Raad zegt het ook.”

De Hoge Raad (BNB 2000/126) stelt: “Voor een zelfstandige fiscaalrechtelijke kwalificatie, met als consequentie daarvan andere fiscale gevolgen dan de contracterende partijen

op grond van de gekozen civielrechtelijke vorm verwachten, kan plaats zijn indien de aan de gekozen rechtsvorm verbonden fiscale gevolgen niet aanvaardbaar zijn gezien het economische resultaat ervan en gelet op de strekking van de belastingwet.” Snijders “Hofstra formuleert het mooier, maar er staat hetzelfde. Niet de letter van de wet, maar de strekking van de wet, zo kun je het samenvatten.”

Rechtsvindingsstelsel

Snijders bespreekt een aantal constructies plus de bijbehorende uitspraken van de Hoge Raad, een rechtbank en het Hof. Met emoticons laat hij op de sheets zien hoe de vlag erbij hangt. In drie van de zes casussen een huilend hoofdje; de zaken die de Belastingdienst verloor. Eén van de zaken betreft vrijstelling van overdrachtsbelasting bij verkoop van onroerend goed van een B.V. Voorwaarde is dat de aandeelhouder ten minste een derde gedeelte van het nominaal gestorte kapitaal heeft. Door preferente aandelen bij te plaatsen komt het belang van een aandeelhouder onder een derde gedeelte. De Belastingdienst verloor deze zaak in cassatie, want de Hoge Raad oordeelde in juni 2012: “Ook preferente aandelen moeten worden aangemerkt als aandelen en zodoende is er geen sprake van een kunstmatige uitsplitsing van een te verwerven aandelenpakket.” De constructie was dus niet in strijd met doel en strekking van de wet, aldus de Hoge Raad.

Hierna vond reparatie plaats door de wetgever. Het nominaal aandelenkapitaal werd vervangen door ‘aandelen die een belang in het onroerend goed vertegenwoordigen’. Snijders “Toen kon deze constructie niet meer. Als de Hoge Raad vindt dat de wetgever dat gat simpel had kunnen dichten met een paar woorden, maar de wetgever heeft dat niet gedaan, is de gedachte dat dat gat er expres in is gelaten.” Een andere, overigens gewonnen, casus betreft het partnerschap voor één dag. Het betreft een casus waarbij overdrachtsbelasting wordt ontweken door een geregistreerd partnerschap aan te gaan. Dan is de overdracht vrijgesteld. “Een schoolvoorbeeld van een schijnhandeling”, aldus Snijders. “Hier houdt de Hoge Raad het rechtsvindingsstelsel overeind.”

Wetswijzigingen

Nog een casus betreft de deelnemingsvrijstelling. “Die hebben we verloren. Dramatisch”, verzucht Snijders. “Dit is het Vpb-stokpaardje.” De strekking van de deelnemingsvrijstelling is voorkomen dat dezelfde winst tweemaal wordt belast. “Dat geeft de Hoge Raad aan, maar in de wettekst is die bedoeling niet duidelijk gemaakt. Daar staat: Van een deelneming is sprake indien de belastingplichtige voor ten minste 5 procent van het nominaal kapitaal aandeelhouder is van een vennootschap.” Het betreft een hybride soort aandelen die leidt tot renteaftrek in het buitenland, in casu Australië, waar men de aandelen ziet als lening, en de toepassing van de deelnemingsvrijstelling in Nederland, waar we echte aandelen zien. “De Belastingdienst zegt: hybrid is lening. Bedrijfseconomisch en volgens de jaarrekening is dit ook het geval. De deelnemingsvrijstelling is in strijd met doel en strekking van de wet.” Maar de Hoge Raad stelt: civielrechtelijk aandelenkapitaal is ook aandelenkapitaal voor artikel 13. En de toepassing

van de deelnemingsvrijstelling is niet afhankelijk van het al dan niet aftrekbaar zijn van de winst van de desbetreffende vergoeding bij de (in het buitenland gevestigde) deelneming.

Nog een verloren zaak betreft de deelnemingsvrijstelling bij schijnkapitaal. Sniijders presenteert een voorgestelde wetswijziging: "Artikel 13, lid 1, Belastingplichtige komt in aanmerking voor de deelnemingsvrijstelling indien zonder die vrijstelling dezelfde winst tweemaal wordt belast. Dit is voorgesteld door mijzelf, maar ik schat dat dit niet in de wet gaat komen. De Hoge Raad gaat dit gat niet repareren. Dus geef de strekking weer in de wettekst!"

Zo komt hij met nog een eigen voorstel voor wetswijziging. "Er is sprake van een deelneming indien belastingplichtige een belang heeft van meer dan 5 procent in de onderneming van een vennootschap. Laten we het niet meer hebben over nominaal kapitaal. Haal die term uit de hele belastingwet."

Normaliter zou het zo moeten zijn dat er een economische werkelijkheid is en dat de juridische vorm deze werkelijkheid vastlegt. "Maar in constructieland zie je allerlei constructies om de juridische vorm te elimineren", stelt Sniijders.

Volgens Sniijders zal een belastingadviseur in een rule based omgeving, waar alles mag, tenzij de letter van de wet het verbiedt, zich veel meer gaan richten op de juridische 'form' van transacties en veel minder op de 'substance'. "De belastingheffing zal verschuiven van degenen die zeer ingewikkelde wetten weten te omzeilen naar degenen die niet over die duur ingehuurde juridische kennis beschikken."

Jobs for the Boys

Om succesvol constructies te bestrijden moet je in de eerste plaats kennis hebben van alle feiten. "Het begint met Sherlock Holmes. Zonder feitenkennis kun je wel ophouden." Maar evenzeer belangrijk is adequate, principle based wetgeving. "Het is een must om in de wettekst het principe op te nemen. En een don't om de wet te baseren op juridische begrippen. Ga daar de wet IB en Vpb maar eens op doorploegen." Zijn stelling is dat de wettekst de constructies triggert.

Sniijders citeert ook een van de andere inleiders, Hans Gribnau, die in maart 2014 in *Ars Aequi* uiteenzette waarom er soms geen adequate principle based wetgeving wordt gemaakt. "Tegelijk zien we dat landen het belastingstelsel als een beleidsinstrument inzetten om aantrekkelijk te zijn voor multinationals. Er is sprake van een 'tax law market'. Staten kunnen de druk van invloedrijke lobby's niet altijd weerstaan. Dergelijke lobby's dragen doorgaans bij aan de complexiteit van het belastingrecht en leiden soms tot fiscale privileges." Gribnau stelt in dit artikel ook: "Belastingplichtigen die de letter van de wet uitspelen tegen de geest van de wet illustreren dat legaal fiscaal handelen niet per definitie als legitiem wordt ervaren."

Zo krijg je door de wetgeving of door uitspraken van de rechter een vertroebeling van de compliance, vindt Sniijders. Er is een constructie, bijvoorbeeld om overdrachtsbelasting te ontwijken, dus er is sprake van niet-compliant gedrag. "Maar van de rechter mag het, want het is conform doel en strekking van de wet, dus dan is het compliant."

Hij eindigt zijn betoog met een citaat van Viva Hammer, advocaat in Washington, die wereldwijd ondernemingen adviseert: "The tax code is frighteningly long, complex and increasingly unknowable. It provides too many Jobs for the Boys, and as a result unfairly burdens the People." Sniijders: "Vodafone, Starbucks, Amazon, Google, Apple, U2, Stones, ik kan nog veel meer namen noemen, maar we hebben een geheimhoudingsplicht. Maar het is funest voor de belastingmoraal. Want anderen, namelijk the People waar Viva Hammer het over heeft, zullen denken: "And why should we pay tax?"

Economische werkelijkheid

In een discussie met de zaal zegt Sniijders: "Als het binnen de wet past, is het compliant gedrag, want het mag. De tinten verschuiven, van rood gaat het naar groen."

Letty Huijbers, werkzaam bij de Auditdienst, vanuit de zaal, tegen Sniijders: "Je wilt de economische werkelijkheid belasten. Maar als je ziet hoe vaak mensen belast worden voor iets wat ze niet hebben gekregen, zou je schrikken. Dus kijk uit als je 'nominaal' wilt vervangen door 'belang'. Ik ken een boel gevallen waarin het niet legitiem is om belasting te heffen, ook al staat het in de wet."

Sniijders zegt: "Het civiele geeft meer veiligheid dan het materiële, dat snap ik. Maar het juridische is vaak alleen de vorm en dan heb je weinig tools om de cassatie te bereiken." Huijbers noemt als voorbeeld een zzp'er die een lening krijgt van de gemeente. Vervolgens wordt de lening kwijtscholden en omgezet in een eenmalige uitkering. En die wordt dan belast. Huijbers: "Dat is erg."

"Ik begrijp je betrokkenheid, maar ik heb een ander beeld dan jij schetst", zegt professor Stevens tegen Sniijders. Stevens vertelt over een werknemer die ontslagen was en hard moest knokken voor een ontslagvergoeding. Uiteindelijk kreeg hij een vergoeding van 80.000 euro. Daarvan kon hij direct de rekening van zijn advocaat betalen, 20.000 euro. Stevens: "Vervolgens belaste de Belastingdienst die 80.000 euro. Zo maak je vijanden voor het leven."

Stevens stelt dat het probleem veel dieper zit. "Laten we naar de wetgever kijken. Als we niet meer durven zeggen dat het marginale tarief hoger moet worden en we gaan een inkomensafhankelijke arbeidskorting invoeren, dan voelt de normale burger zich gepakt." Hij waarschuwt: "Blijf constructies bestrijden, maar zorg dat de wet zo duidelijk is dat je erop kunt varen. Anders krijg je kwalitatief onvolwaardige wetgeving."

Sniijders: "Civielrechtelijke duiding van de wet werkt slecht in de constructiebestrijding. Rule based werkt niet. Heb de moed om principle based met de wetgeving om te gaan, want regeltjes werken vaak niet."

Stevens is tevreden. "Bedankt, ik heb de nuance gekregen waar ik op uit was."

Iemand in de zaal oppert: "Kunnen we in de AWR niet een algemene bepaling opnemen op basis waarvan we kunnen ingrijpen als het tot excessen leidt?"

"Als dat zou kunnen, zou ik dat prima vinden", reageert Sniijders. "Ik denk dat het gemakkelijker is om het principe in de wet neer te leggen. Neem de deelnemingsvrijstelling. Die hebben we om dubbele heffing te voorkomen. Zeg dat dan in de wet."

Stok of schouderklop

Er wordt een filmpje vertoond, waarin Theo Poolen, lid van het managementteam van de Belastingdienst, ingaat op de grote aantallen belastingplichtigen en op het nut van slimmer werken. "Gelukkig hebben we de keuze gemaakt om te werken met segmenten." De centrale doelstelling van de Belastingdienst is het bereiken van compliance, de bereidheid om regels na te leven. Poolen: "De lijn maakt de keuzes, de vakmensen conformeren zich aan de lijn."

Volgens Poolen kan de Belastingdienst de doelstelling van compliance niet realiseren als men alleen uitgaat van de juridische legitimiteit. "Dan krijg je technocratie. Legitimiteit gaat ook over de gepercipieerde rechtvaardigheid van de belastingplichtige."

Ook professor Henk Elffers komt aan het woord. Als je aan mensen vraagt: Betaalt u voldoende belasting, zeggen ze ja, stelt Elffers. Maar als je vraagt of hun buurman ook voldoende betaalt, zeggen ze nee. Bij belastingconsulenten is hetzelfde te zien. Zij doen het beter dan hun collega's. Elffers: "Mensen hebben een verwrongen beeld van de werkelijkheid."

Hij wijst op de ingewikkelde taak van de Belastingdienst. "Er is een dubbele boodschap. Enerzijds zeg je: join the club en wil je dat ze compliant zijn. Anderzijds behoort de stok ook tot de uitrusting. Want mensen belasting laten betalen terwijl ze denken dat anderen dat niet doen, is niet houdbaar. De vraag is dus: heeft iemand een stok nodig of een schouderklopje? Een dergelijk model operationeel maken is een uitdaging."

Hans Gribnau

Spanning

Hans Gribnau, hoogleraar Belastingrecht in Tilburg, gaat in zijn inleiding in op vertrouwen, legitimiteit en belastingen. Hij verwijst naar het interviewtje met Theo Poolen in een van de korte filmpjes die tijdens het symposium vertoond werden. "Daarin zegt Theo Poolen dat er twee kanten zitten aan legitimiteit. Enerzijds de naleving van de wet, de vaktechniek en de inhoud. Anderzijds is er de compliance, de bereidheid om de wet na te leven. Die wil je bevorderen. Daar zit een spanning tussen. Aan de ene kant ben je bezig met het recht, aan de andere kant met psychologie. In het recht heb je te maken met een objectief systeem en uiteindelijk zal de Hoge Raad zeggen hoe het zit. Maar we hebben ook te maken met de subjectieve perceptie van de burger. In het vak psychologie zijn we niet geschoold, maar we moeten er wel naar kijken. Soms is die kant voor de burger belangrijker dan de inhoudelijke juistheid. De burger weet vaak niet wat de wet zegt. Zelfs de staatssecretaris van Financiën heeft gezegd dat het bijna onmogelijk is om de aangifte juist in te vullen. Onthoudt dat."

Gribnau vertelt dat hij zelf jarenlang aangifte deed op papier (hij noemde zichzelf eerder al "een gecertificeerd digibeet"), maar het nu digitaal doet. "Ik mis het overzicht, dus er zal wel wat fout gaan. Als gevolg van het complexe stelsel komt het ook voor dat sommige mensen méér betalen dan ze eigenlijk moeten. Dat is ook in strijd met het gelijkheidsbeginsel."

Hij houdt de aanwezigen voor dat ze moeten voorkomen dat ze gaan lijden aan beroepsdeformatie. "Als je je in je werk bezig houdt met constructiebestrijding moet je niet gaan denken dat iedereen met constructies bezig is. Op non-compliant gedrag moeten sancties liggen, maar realiseer je dat het merendeel van de burgers aan hun verplichtingen wil voldoen."

Sinds 1978, na een doorbraakarrest, moet ook belastingheffing plaatsvinden conform de beginselen van behoorlijk bestuur. De juridische, normatieve benadering gaat uit van de rule of law, aldus Gribnau. "De machtsuitoefening door de overheid, gebonden aan het recht. Dus als wij op legitieme wijze de wet uitvoeren, moeten de burgers gehoorzamen." Als juristen doen we aan deskundigheidsbevordering, we leggen beleid vast en zo krijgen we de onpartijdigheid van het recht, houdt hij de zaal voor. "Juristen zijn objectief en bevoordelen niet de ene burger boven de andere. De macht van de overheid transformeert in gezag. Dat is de aanpak en die moeten we overeind houden, maar er is meer."

Asymmetrie

Gribnau legt uit waar dat méér in zit. "Als je legitimiteit sociaalwetenschappelijk benadert, gaat het over de mate waarin burgers zich verplicht voelen de overheid te gehoorzamen, ongeacht de mogelijke voordelige of nadelige persoonlijke gevolgen. Dan gaat het om de mate waarin burgers vertrouwen hebben in de overheid en bereid zijn de regels na te leven. Natuurlijk volg je als jurist de juiste procedure, maar ervaart de burger ook procedurele legitimiteit? Voelt hij zich rechtvaardig behandeld? We moeten niet alleen juridisch naar de procedure kijken, maar ook in het koppel van de burger kijken. Hij weet niet of het recht juist

is toegepast, want daar heeft hij geen kaas van gegeten. Je kunt een keiharde correctie hebben en helemaal gelijk hebben, maar hoe ervaart de burger het?"

Ook oog hebben voor de sociaalwetenschappelijke benadering van legitimiteit is heel belangrijk, want het gevolg van legitimiteit is dat het vertrouwen in de overheid toeneemt en de compliance eveneens. Dat mag overigens niet gaan ten koste van de inhoudelijke juistheid - die net als professionele deskundigheid ook binnen de procedurele legitimiteit van belang is.

Gribnau wijst op de asymmetrie tussen burgers en de overheid, in dit geval de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft ruime wettelijke bevoegdheden. Daar tegenover staat de burger, die veel verplichtingen heeft. Dat is juridische asymmetrie. Die asymmetrie gaat nog verder. De Belastingdienst is een complexe, zeer deskundige organisatie met een monopoliepositie en financiële, technische en administratieve middelen. De burger kan zich afhankelijk voelen vanwege de macht van de overheid. Voor de burger is de Belastingdienst een black box. De ambtenaar heeft emotionele distantie ten opzichte van de zaak, maar dat geldt vaak niet voor de burger. De ambtenaar stelt immers wel allerlei vragen aan de burger over diens persoonlijke omstandigheden en financiën. "Maar vergeet niet dat je die burgers wel nodig hebt", houdt Gribnau de aanwezigen voor. "De Belastingdienst is afhankelijk van de medewerking van de belastingplichtige en heeft een belang bij de bereidheid van de burger om de wet na te leven. Bovendien ben je ook gewoon verplicht om respect te tonen."

Niets nieuws onder de zon

In zijn betoog maakt Gribnau de tussenstand op, zoals hij

het noemt. "Gut-o-gut, dat klinkt wel soft. Moeten we nu de hele dag als een knipmes buigen voor de belastingplichtige?" Hij stelt de aanwezigen gerust. Nee, dat hoeft niet. "Als het moet: knippen en scheren! Als je macht moet gebruiken, moet je dat doen. Je moet dus differentiëren. Macht is legitiem in het geval van een stevige aanpak van kwaadwillenden. Maar niet bij compliantie belastingplichtigen."

Gribnau gaat in op het slippery slope-model van de sociaal psycholoog Kirchner. Dit model voorspelt de belastingnaleving. Hierbij spelen twee belangrijke dimensies een rol, namelijk de macht van de belastingautoriteiten en het vertrouwen in belastingautoriteiten. De macht wordt bepaald door de perceptie van belastingbetalers over de mate waarin autoriteiten belastingontduiking kunnen opsporen en bestraffen. Het vertrouwen wordt bepaald door de opinie van individuen en groepen over de welwillendheid van de autoriteiten. Hebben zij het beste met de belastingbetaler voor? Belastingnaleving kan worden verhoogd door het vergroten van het vertrouwen. Dan is er sprake van compliance. En belastingnaleving kan worden verhoogd door het vergroten van de macht. Dan is er sprake van gedwongen naleving. Gribnau: "Ook het fiscaal klimaat beïnvloedt de compliance. En de maatvoering; legitieme macht bevordert het vertrouwen, maar te veel machtsuitoefening gaat ten koste van vertrouwen. Je hebt dus macht en vertrouwen nodig en die twee moeten met elkaar in balans zijn."

Handhaving, stelt hij, is dan ook een evenwichtsoefening. "Het merendeel van de belastingplichtigen is compliant, maar daarmee zijn fouten niet uitgesloten. De compliantie groep moet je benaderen vanuit vertrouwen." Gribnau citeert in dit verband de filosoof en voorloper op het gebied

Marc van Elk

Kees van den Bos

van politieke economie Adam Smith. "We trust the man who is willing to trust us. Zo denken belastingplichtigen. Als je een hoog niveau van vertrouwen hebt, heb je minder machtsuitoefening nodig. Maar denk wel aan dienstverlening en aan correctie van kleine fouten zodanig dat de burger het de volgende keer goed doet."

Daarnaast moeten de kwaadwillenden stevig aangepakt worden, stelt hij. "Dat bevordert ook weer het vertrouwen van de compliante belastingplichtigen."

Zijn laatste sheet heeft als titel "Niets nieuws onder de zon?" Gribnau: "Precies. Dit lijkt wel heel erg op Fortiter in re, suaviter in modo", verwijzend naar de oude spreuk van de Inspecteursvereniging: hard in de zaak, wijs in de uitvoering."

Ingewikkeld stelsel

Vanuit de zaal vraagt Pieter van Wijk, inspecteur IH: "Professor Kavelaars schreef onlangs in De Volkskrant dat eenvoudige wetgeving kan bijdragen aan legitimiteit. Bent u het daarmee eens?"

"Ja", zegt Gribnau. "Onze nieuwe staatssecretaris van Financiën zegt: er zijn geen taboes, alles is mogelijk. Er kan wel degelijk vereenvoudigd worden. Maar als de BOF-arresten (bedrijfsopvolgingsfaciliteit) bij het grote publiek bekend worden, kost dat draagvlak bij de wetgever. Als het kabinet problemen heeft, wordt de fiscaliteit ingezet. Fiscaliteit wordt ingezet voor politieke compromissen. Daardoor wordt het stelsel ingewikkelder." Volgens Gribnau willen burgers wel accepteren dat er in de politiek compromissen worden gesloten en dat niet alle maatregelen aangenaam zijn, maar het is anders als zaken als onredelijk ervaren

worden. Hij grijpt terug op het voorbeeld van Stevens, van de werknemer die na procederen een ontslagvergoeding van 80.000 euro ontvangt, 20.000 euro kwijt is aan advocaatkosten en vervolgens ziet dat de volledige 80.000 euro belast wordt. "Hij heeft de advocaatkosten niet mogen aftrekken. Die burger is waarschijnlijk het vertrouwen in de wetgever kwijt."

Iemand in de zaal vraagt: "De burger wil compliant zijn, hoor ik steeds, maar hoe zit dat met bedrijven? Daar kun je toch geen compliant gedrag van verwachten?"

Gribnau zegt: "We hadden Enron, nu krijg je Apple. De burger pikt dat niet. Als mensen die kunnen bijdragen dat verdorven, dan heb je een probleem." Volgens hem is het vooral belangrijk wat mensen in hun omgeving zien, wat in hun peergroup gebeurt. "Ik betaal niks, ik doe alles zwart, dat soort geluiden hoor je niet meer. Maar bedrijven die zich erop voorstaan dat ze duurzaam bezig zijn, mooi, maar dan wel eerst je belasting betalen. Dat is wat je voor de maatschappij hoort te doen. Die discussie kun je best aangaan met bedrijven. Daarnaast is het belangrijk dat burgers het idee hebben dat ze iets terugkrijgen voor hun geld. Dat er goede voorzieningen zijn."

Iemand vraagt: "Is het dan niet jammer dat de lagere rechters die hun verantwoordelijk nemen door de Hoge Raad de pin op de neus gezet krijgen?"

Gribnau is het niet eens met deze zienswijze. "Dan zou je tegen de rechter zeggen: jij bepaalt wat redelijke belastingheffing is. Dit kan niet via het recht. Maar de winst van deze hele discussie is dat we zien dat legaal handelen niet altijd legitiem is. We hebben het altijd over de legitimiteit van belasting heffen, maar we mogen het ook wel hebben over de legitimiteit van belasting betalen."

Procedurele rechtvaardigheid

Professor Kees van den Bos, hoogleraar aan de Universiteit Utrecht, houdt zich bezig met sociale psychologie en met empirische rechtswetenschap. In zijn lezing behandelt hij legitimiteit vanuit sociaal-psychologisch vakmanschap. "Wat vinden mensen legitiem in een veranderende samenleving? In een samenleving waarin zij toegang hebben tot heel veel informatie. Hoe kunnen we de abstractie kennis uit de sociale psychologie toepassen in een praktische context? Waar zit de spanning tussen compliant gedrag en niet-coöperatief gedrag?"

Van den Bos stelt dat veel van wat mensen doen gebeurt onder condities van onzekerheid. Dat varieert van hoe je je belastingbiljet moet invullen tot persoonlijke onzekerheid, bijvoorbeeld in de interactie met organisaties met macht, die beslissingen kunnen nemen die consequenties voor hen hebben, zoals de Belastingdienst. "Mensen willen kunnen vertrouwen op personen en instituties die macht over hen hebben. Ze zijn op zoek naar informatie die daarvoor een basis geeft." Daarom is het essentieel dat mensen procedurele rechtvaardigheid ervaren, stelt hij. Procedurele rechtvaardigheid gaat over de manier waarop mensen zich behandeld voelen. Zijn ze beleefd en respectvol bejegend? Konden ze hun mening geven? Is er naar hen geluisterd? Is hun zaak behandeld door professionele mensen?

Van den Bos vertelt over 'Prettig contact met de overheid', een project van het ministerie van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties, waaraan ook andere overheden en overheidsorganen deelnemen, zoals gemeenten en de Belastingdienst. Zelf is Van den Bos hier ook bij betrokken. Hij deed onderzoek naar de resultaten van het op informele manier afhandelen van bezwaren van burgers. Normaal gesproken worden bezwaarschriften op een juridische manier afgehandeld. Van den Bos: "Er volgt een schriftelijk besluit dat de meeste burgers vrijwel niet kunnen lezen en begrijpen." In plaats daarvan werden mensen gebeld door een ambtenaar. Die vroeg hen wat het probleem precies was en wat zij wilden bereiken. Na afloop werden deze mensen geïnterviewd over hun ervaringen. Telkens opnieuw blijkt hoe belangrijk de ervaren procedurele rechtvaardigheid is. 'Prettig contact met de overheid' laat zien dat burgers die de ervaring hebben van procedurele rechtvaardigheid meer tevreden zijn over de uitkomst dan degenen die geen procedurele rechtvaardigheid hebben ervaren. Bovendien krijgen zij meer vertrouwen in de overheid en hebben ze er ook vertrouwen in dat de uitkomst door de betrokken partijen wordt nageleefd. Van den Bos: "Dit effect treedt op als het besluit uitvalt in het voordeel van de burger, maar het effect is nog sterker als besluiten in het nadeel van burgers zijn. Dat zie je keer op keer, ook in internationale onderzoeken. Veel mensen zijn in staat om te accepteren dat veel dingen tegenvallen. Dat ze die schutting niet mogen bouwen. Dat de belastingheffing hoger uitvalt dan zij verwachtten. Zo belangrijk is de ervaring van procedurele rechtvaardigheid."

Het belang van de ervaren legitimiteit en rechtvaardigheid speelt overigens niet alleen bij burgers en particulieren, maar ook in ondernemingen waar grote belangen op het spel staan. Van den Bos verwijst naar een onderzoek onder 540 'corporate bankers'. "Ook bij deze sharks speelde dit een rol."

Reptielenbrein

Van den Bos stelt zelf de vraag of dit zich alleen voordoet bij D66-stemmers of ook bij mensen die andere politieke partijen aanhangen. Geldt het alleen voor de mondige, hoogopgeleide burger, of ook voor anderen? "Hier willen we graag meer onderzoek naar doen, bijvoorbeeld bij de Belastingdienst."

Denken dat mensen coöperatief zijn, is geen hippieverhaal uit de jaren zeventig, stelt Van den Bos. Uit nationaal en internationaal onderzoek blijkt dat ruim 71 procent van de mensen graag wil samenwerken en zich coöperatief opstelt. Ruim 21 procent is individualistisch. Zij kijken meer naar het eigenbelang en houden minder rekening met anderen. Tenslotte is er een groep van 7,5 procent die Van den Bos omschrijft als 'competitief'. "Dit zijn degenen die meer willen dan een ander. Zij zijn moeilijk te sturen en niet compliant."

Voor de overgrote meerderheid geldt dus dat het eigenbelang niet voorop staat. "Misschien vinden we serieus genomen worden belangrijker dan hoe ons loonstrookje eruit ziet." Daarom moet je mensen dus correct behandelen. Hij citeert de Amerikaanse socioloog William Thomas: "If people define situations as real, they are real in their consequences." Van den Bos: "Als mensen de Belastingdienst ervaren als onrechtvaardig, heeft dat consequenties voor

de manier waarop zij reageren, voor de manier waarop de politiek reageert en ga zo maar door."

Hij gaat ook in op de achtergrond van die coöperatieve opstelling van de meeste mensen. Dat heeft te maken met het brein. "Erst kommt das Fressen, dann die Moral", zoals Bertolt Brecht schreef, klopt. Het oudste deel van ons brein, het eenvoudige reptielenbrein, gaat puur uit van eigenbelang. Niet alleen als het gaat om het hebben van dingen, maar ook als mensen in contact komen met andere culturen. Onze eerste reactie is dan ook: Hebben! Als mensen bijvoorbeeld ten onrechte te veel geld krijgen, denken ze: "Lekker!" Maar daarna realiseren ze zich dat het niet eerlijk is en dan corrigeren ze hun eerste reactie. Dat komt door andere hersendelen, door de gelaagdheid van het brein, en heeft te maken met cognitieve capaciteit. Die correctie leidt ertoe dat we dan uiteindelijk wel eerlijk handelen of dat we uiteindelijk geen discriminatoir gedrag vertonen, ook al was onze primaire reactie een andere.

Menselijk gedrag

In een filmpje dat op het symposium vertoond wordt, komt aan de orde dat medewerkers van de Belastingdienst zowel over fiscale vakkennis moeten beschikken als over psychologisch inzicht. Jeroen Weijers, die vanuit de Belastingdienst betrokken is bij het project 'Een prettig contact met de overheid', zegt in een gefilmd interviewtje: "Onze missie is goede rechtshandhaving. Maar iedere medewerker moet ook verstand hebben van conflictbeheersing. Je hoeft geen expert te zijn, maar je moet er wel kijk op hebben." Valentijn Crijns, mediator bij de Belastingdienst, zegt: "Dat zijn vaardigheden die je kunt leren."

Volgens Annette de Jong, relatiebeheerder, speelt de verhouding tussen het management en de medewerkers daarbij ook een rol. "Het management moet het vóórleven. Managers moeten vertrouwen geven aan medewerkers. In die verhouding past ook procedurele rechtvaardigheid."

Marc van Elk, landelijk vaktechnisch coördinator formeel recht, zegt: "Als je in conflict komt, zijn er domweg twee lijnen. Je kunt alleen de formele stappen zetten en tot een procedure komen, maar tegelijkertijd kun je ook met elkaar praten en vragen: is dit wat we echt willen? Kunnen we elkaar niet vinden?" Hij stelt voor: "We hebben nu zoveel nieuwe collega's. Kunnen we als VHM niet regelen dat degenen die meer ervaring hebben de nieuwe collega's een paar dagen meenemen om stage te lopen?"

"Je hoeft geen expert te zijn, maar je moet er wel kijk op hebben."

De Jong vindt dat er op de werkvloer meer aandacht voor compliance moet zijn. "Mensen zijn bezig met administreren, met sluitende beslissingen. Maar je moet je realiseren dat je altijd bezig bent met belastingplichtigen."

Inzicht in menselijk gedrag en hier aandacht voor hebben is

belangrijk, dat vindt ook professor Elffers. "Maar de psychologische mood waarin mensen zich bevinden, wordt niet alleen bepaald door de Belastingdienst. Uiteindelijk zijn belastingmensen toch een beetje juristen en dat moet ook zo blijven."

Organisaties

Dagvoorzitter Van Haasteren vraagt de zaal om te reageren op het filmpje. Van den Bos zegt: "Doe een rollenspel en ervaar hoe het is als belastingplichtige, aan de andere kant van de Belastingtelefoon. Of neem jezelf eens op. Dat doe ik zelf ook eens per jaar. Als ik dat terugzie, denk ik : Oeps, toch maar een lesje logopedie."

Gribnau beaamt dat: "Toen ik adjunct-inspecteur was deed ik ook een training sociale vaardigheden waar opnames werden gemaakt. Je ziet jezelf twee seconden, je ziet een vent die onderuit zit en je denkt kan die nou onderhandelen? Daarvan kun je veel leren."

Van den Bos komt terug op zijn inleiding. "Was dat concreet genoeg voor de praktijk? Hoe kunnen we het menselijk gedrag zo vertalen dat u daar echt iets mee kunt?"

Iemand in de zaal vraagt: "Het gaat over particulieren, over burgers. Hoe kun je die conclusies vertalen naar bedrijven?"

"Je kunt dat niet een op een vertalen", stelt Van den Bos. "Als mensen bij een organisatie werken, veranderen ze van individu in leden van een groep. Dan reageren ze wat competitiever naar groepen die niet bij die organisatie horen." Bovendien kan er verschil zijn tussen een burger die de grenzen van de wet opzoekt en een organisatie die dat doet. Van den Bos: "Bij een burger kan dat nog vanuit onnozelheid zijn. Bij bedrijven heeft het te maken met survival, met overleven. Dat weten we niet voldoende."

Paul Gunnewijk merkt op dat individuen kunnen zeggen dat ze zelf wel belasting willen betalen, maar dat ze als medewerker van een bedrijf in een andere positie zitten. Van den Bos: "Je kunt organisaties daar wel op aanspreken. Je kunt proberen dat te veranderen. Belasting innen is bedoeld om publieke voorzieningen te financieren. Als een bedrijf zich daaraan onttrekt, zijn ze niet sociaal. Dat aanklaarten is de moeite van het proberen waard."

Gunnewijk vraagt zich af: "Kunnen wij hier als Belastingdienst een grote rol in spelen?"

Van den Bos: "Jullie komen als Belastingdienst lijdzaam in het nieuws. Dat kun je ook anders spinnen." Gribnau merkt

Dagvoorzitter Fleur van Haasteren

op dat de Belastingdienst ook vaak met acties in het nieuws komt. "Bijvoorbeeld dat er weer mensen gepakt zijn die fout waren. Dat is goed. Anders denk je: ik betaal belasting, ik ben gekke Henkie."

Tegenstelling

Addie Stehouwer, substituut-Ombudsman, vanuit de zaal: "Ik hoorde in de pauze iemand praten over de inkeerregeling. Jullie worden overspoeld door inkeerders. Dat daar zoveel mensen gebruik van maken, zegt dat ze willen horen bij een groep die het goed doet."

Ze heeft ook een vraag. In een van de filmpjes heeft ze de indruk gekregen dat er een tegenstelling is tussen het zoeken naar zoveel mogelijk feiten en het inzetten van sociale vaardigheden. Die tegenstelling is er volgens haar niet. "Mensen vinden het ongelooflijk belangrijk dat de feiten op tafel komen." Van Elk, die deze tegenstelling aanklaartte in de film, komt vanuit de zaal met een toelichting: "Voordat we in actie komen, moeten we nadenken of we dit allemaal willen in deze casus. Als je een bedrijf vraagt of ze alle jaren willen nakijken en met de cijfers willen komen, moet je daar iets mee. Ik vind dat je je vooraf moet afvragen of dat is wat je wilt. Er zijn altijd zaken waarvan ik denk: waarom doen we dit?" Maar een tegenstelling opwerpen tussen het verzamelen van de feiten enerzijds en het inzetten van sociale vaardigheden anderzijds was niet de bedoeling. Van Elk: "Maar zoek naar een oplossing die recht doet aan het materiële belastingrecht."

Albert van Steenberghe en Paul Gunnewijk

Van den Bos vindt evenmin dat er een tegenstelling is. "Beastingdienstmedewerkers moeten niet denken: o, moet ik nu mijn juridische scholing loslaten? Nee, je moet het zien als uitbreiding van je competenties, waardoor je in je vak beter wordt." Hij voegt eraan toe: "Procedurale rechtvaardigheid betekent niet dat je gaat pampere. Het betekent dat je uitlegt wat je doet en waarom. Dat kunnen de meeste mensen wel hebben, ook als het oordeel negatief uitpakt." Paul Gunnewijk, voorzitter van de VHMf-symposiumcom-

missie, bedankt de sprekers. Snijders, die de wetgeving duidelijker wil maken. Van den Bos, die de aanwezigen heeft laten zien dat ze hun werk veel meer handen en voeten moeten geven. En Gribnau, die duidelijk heeft gemaakt dat het recht veel gezichten heeft. Vervolgens richt Paul speciale dank aan Fleur van Haasteren, die als nieuw en jong lid vandaag heeft laten zien dat jeugd geen belemmering hoeft te zijn om succesvol dagvoorzitter te zijn.

Evaluatie Symposium 'Legitimiteit in de fiscaliteit', 10 april 2014

Naar aanleiding van het symposium van 10 april is een korte evaluatie gehouden onder de deelnemers. Deze evaluatie is zowel direct na afloop, schriftelijk, als digitaal via de website van de VHMf gehouden. Het merendeel van de reacties is via de schriftelijke weg ontvangen. Hieronder staat een korte weergave van de reacties.

Cijfers

Algemeen

Op de evaluatie kregen we 92 reacties, waarvan 88 % van VHMf leden;

De attendering voor het symposium ligt overwegend bij de brochure, slechts 27 % is via de Beeldkrant, collegae of anderszins geattendeerd op het symposium.

Organisatie

de organisatie krijgt op de schaal van vijf gemiddeld een score 4,20.

Het programma

Het programma is als goed beoordeeld, met een score van 4,4. De kwaliteit van de inhoud en de variatie kregen een score van een zelfde orde. De interactie met de zaal kan wat beter, die score bleef op 3,62 hangen.

De sprekers

De sprekers scoorden goed, gemiddeld allen boven de 4,1 waarbij Paul Snijders het meest werd gewaardeerd door zijn als verfrissend ervaren verhaal en optreden.

Overall

Overall is de score op de vijfpuntschaal een gemiddelde van 4,10.

Enkele positieve opmerkingen

- Goede sprekers, onderwerp werd hiermee divers belicht;
- Boeiend onderwerp dat alle collega's direct raakt (of zou moeten raken) bij de uitoefening van hun functie;
- Het vooraf ontvangen themanummer van Informatief. Kan je je al inlezen in het onderwerp;

- Lastige onderwerpen op een luchtige manier gebracht;
- Prachtige plaatjes en mooie video's;
- Actueel en interessant onderwerp;
- De inhoud was niet vernieuwend;
- De wijze van presenteren was verfrissend;
- Interessante sprekers. Professioneel;
- Timing/Actualiteit van het thema.

Enkele verbeterpunten

- Podium te laag, waardoor de onderkant van scherm niet leesbaar was;
- Meer interactie met de zaal;
- Een keer onderwerp anders dan fiscaal (nieuwe doelgroep aanspreken);
- Discussie aan het eind wat rommelig;
- Filmpjes waren te fragmentarisch.

Tips voor de toekomst

- Ik vond de informatie in de Informatief voorafgaand aan de vergadering prima;
- Opties voor volgende onderwerpen: "social responsibility"/"privacy bescherming";
- Persoonsgegevens in een veranderende samenleving maar ook in regelgeving;
- Meer "licht en lucht" tijdens de pauzes.

Conclusie

Wij zijn als symposiumcommissie zeer verheugd over deze score en blij met de ontvangen suggesties. Bij de organisatie van de symposia in komende jaren willen wij daar dan ook ons voordeel mee doen en werken naar een nog mooier resultaat.

Namens de Symposiumcommissie,
Boris Guntenaar en Paul Gunnewijk

Ledenadministratie VHMF

Ingeval van: - Adreswijziging
- Wijziging eenheid
- Pensioen/VUT
- Aanmelding/opzegging lidmaatschap,

Opsturen naar:
Ledenadministratie VHMF
Antwoordnummer 10614
2800 WB GOUDA
e-mailadres:
ledenadministratie@vhmf.nl

wordt u verzocht van dit formulier gebruik te maken. Leden die met pensioen of FPU gaan kunnen hun lidmaatschap omzetten in een postactief lidmaatschap tegen een gereduceerde contributie.

Titel: _____

Naam en voorletters: _____ Roepnaam _____ m/v

SAP-nummer _____ Geboortedatum _____

Huisadres: _____

Postcode/Woonplaats: _____

In dienst van (Min. / regio / kantoor): _____

Kantooradres: _____

Postcode/Woonplaats kantoor: _____

Telefoon privé: _____ Telefoon kantoor: _____

Privé e-mailadres: _____

Extern e-mailadres kantoor: _____

Reden mutatie (aankruisen)

Nieuw lid M.i.v.: _____ *(Ondertekenen)

Adreswijziging: M.i.v.: _____

Postactief lid: M.i.v.: _____

Buitengewoon lid: M.i.v.: _____

Beëindiging lidmaatschap M.i.v.: _____

Wijziging eenheid M.i.v.: _____

- Opzegging dient voor aanvang van het nieuwe kalenderjaar te geschieden. Bij opzegging gedurende het jaar blijft de contributie over het lopende jaar volledig verschuldigd.
- De contributie per 1 januari 2014 bedraagt € 15,30 per maand voor actieve leden en € 91,80 per jaar voor postactieve leden. Als u nog in loondienst bent, kunt u voor de contributie gebruik maken van de IKAP-regeling.
- Hij/zij draagt zorg voor de centrale inning van de contributie door het Facilitair Salarisbedrijf te Zwolle. Hem/Haar is bekend dat deze inhouding via de salarisadministratie in SAP ook bekend is bij het dienstonderdeel waar hij/zij werkzaam is.

Datum, _____

Handtekening, _____

